

Postbiotics as a Safe Alternative to Live Probiotic Bacteria in the Food and Pharmaceutical Industries

Aziz Homayouni-rad¹, Leili Aghebati-Maleki², Hossein Samadi-Kafil³, Amin Abbasi⁴, Nader Khani⁵

1. Professor, Department of Food Science and Technology, Faculty of Nutrition & Food Sciences, Tabriz University of Medical Sciences, Tabriz, Iran. ORCID ID: 0000-0001-6766-0108.

2. Assistant professor, Immunology Research Center, Department of Immunology, Faculty of Medicine, Tabriz University of Medical Sciences, Tabriz, Iran. ORCID ID: 0000-0002-0044-5961.

3. Assistant professor, Drug Applied Research Center, Department of Microbiology, Faculty of Medicine, Tabriz University of Medical Sciences, Tabriz, Iran. ORCID ID: 0000-0001-6026-8795.

4. MSc Student, Student Research Committee, Faculty of Nutrition and Food Sciences, Tabriz University of Medical Sciences, Tabriz, Iran. (Corresponding author), Tel: +98-4133854658, Email: aminabasi.tbz.med.ac@gmail.com. ORCID ID: 0000-0001-5957-0540.

5. MSc Student, Department of Food Science and Technology, Faculty of Nutrition & Food Sciences, Tabriz University of Medical Sciences, Tabriz, Iran. ORCID ID: 0000-0001-8294-8708.

ABSTRACT

Background and Aim: Food is the fundamental need of human life and has nutrients that support growth and health. Gastrointestinal tract microbiota includes beneficial microorganisms which have therapeutic effects and are known as probiotics. The studies on appropriate probiotic strains have led to the separation and identification of specific metabolic byproducts of probiotics known as postbiotics.

Materials and Methods In this review study, relevant data were collected by searching for the keywords of "probiotics, postbiotics, immune system, bioactivity, disease, health improvement, food and pharmaceutical industries" in the Web of Science, PubMed, Medline and Scopus databases. All articles related to experimental studies were included in the study and articles without full text were excluded.

Results: The probiotics must maintain their survival against inappropriate growth conditions of the processing, storage, distribution, preparation, and digestive system so that they can exert their beneficial effects on health. Conversely, probiotic metabolites can successfully overcome these unfavorable conditions and maybe a good alternative to probiotics. Considering their specific chemical structure, safety, long shelf-life, and the fact that they contain various signaling molecules, postbiotics may have anti-inflammatory, immunomodulatory, antihypertensive, inhibitory effect on abnormal cell proliferation, and antioxidant activities.

Conclusions: Postbiotics can mimic the fundamental and clinical role of probiotics, and due to their unique characteristics, they can be used in a delivery system (pharmaceutical/functional foods) to achieve health-promotion objectives and also prevention, and treatment of diseases.

Keywords: Postbiotic, Probiotic, Functional foods, Immune system, Health promotion

Received: Aug 26, 2019   **Accepted:** April 10, 2021

How to cite the article: Aziz Homayouni-rad, Leili Aghebati-Maleki, Hossein Samadi-Kafil, Amin Abbasi, Nader Khani. Postbiotics as a safe alternative to live probiotic bacteria in the food and pharmaceutical industries. SJKU 2021;26(4):132-157.

پست‌بیوتیک‌ها به عنوان جایگزین ایمن باکتری‌های زنده پروبیوتیک در صنایع غذایی و دارویی

عزیز همایونی راد^۱، لیلی عاقبتی ملکی^۲، حسین صمدی کفیل^۳، امین عباسی^۴، نادر خانی^۵

حکیمہ

زمینه و هدف: غذا ضرورت اساسی حیات انسان است و مواد مغذی لازم برای رشد و سلامتی را مهیا می‌کند. میکروبیوتای دستگاه گوارش انسان حاوی باکتری‌های مفیدی است که اثرات درمانی دارند و به عنوان پروپویوتیک شناخته می‌شوند. مطالعه در مورد سویه‌های پروپویوتیک مناسب منجر به جداسازی و شناسایی بعضی متابولیت‌های مشتق شده از پروپویوتیک به نام پست‌بیوتیک‌ها شده است.

مواد و روش‌ها: در این مطالعه مروری داده‌های مربوطه با جستجوی کلید واژه‌های «پریویوتیک، پست‌بیوتیک، سیستم ایمنی، زیست فعالی، بیماری، بهبود سلامت، صنایع غذایی و دارویی» در پایگاه‌های اطلاعاتی وب آو ساینس، پاب‌مد، مدلاین و اسکاپوس گردآوری شده است. تمامی مقالات مرتبط با مطالعات تجربی وارد مطالعه شده و مقالاتی که حاوی متن کامل نبودند از مطالعه خارج شدند.

یافته ها: باکتری های پروریوتیک باید در برابر شرایط نامناسب رشد مراحل فرآوری، نگهداری، توزیع، آماده سازی و دستگاه گوارش زنده مانی خود را حفظ کنند تا بتوانند اثرات سلامتی بخش خود را ایفا کنند؛ در حالی که متابولیت های آنها (پست بیوتیک ها) به خوبی بر این شرایط نامساعد فائق آمده و ممکن است جایگزین خوبی برای پروریوتیک ها باشند. پست بیوتیک ها با توجه به ساختار شیمیایی مشخص، این بودن، ماندگاری طولانی و اینکه حاوی مولکول های مختلف سیگناالینگ هستند، ممکن است دارای فعالیت های ضد التهابی، تعدیل کنندگی سیستم ایمنی و فشارخون، متوقف ساختن تکثیر سلولی غیر طبیعی، و آنتی اکسیدانی باشند.

نتیجه گیری: پست بیوتیک ها توانایی ایفای نقش بالینی پر بیوتیک ها را داشته و با توجه به ویژگی های منحصر به فرد خود می توانند در یک سیستم تحويل (دارویی / غذاهای فراسودمند) جهت نیل به اهداف سلامتی بخش، پیشگیری و درمان بیماری ها مورد استفاده قرار نگیرند.

کلمات کلیدی: پست سوپریک، پر ویسوپریک، غذاهای فراسودمند، سیستم ایمنی، سلامت یخشن

بدن را که عامل تأثیرات سلامتی بخش سلول‌های باکتریایی مفید روده هستند، ارائه می‌کنند (۱۰-۱۲). قابل تأمل است که چنین مکانیسم‌هایی به وضعیت زنده بودن باکتری‌ها بستگی دارد (۱۳، ۱۴). با این حال، شواهد به دست آمده از مطالعات اخیر نشان می‌دهد که زنده ماندن باکتری‌ها برای دستیابی به اثرات سلامت بخش می‌تواند ضروری نباشد و همچنین همه مکانیسم‌ها و اثرات بالینی به طور مستقیم در ارتباط با باکتری‌های زنده مطرح نباشند. در این رابطه ترکیبات زیستی مشتق شده از پروپویوتیک‌ها (پست‌بیوتیک‌ها) با ایجاد همان اثرات سلامت بخش مرتبط با پروپویوتیک‌ها از طریق مسیرهای متابولیک مشابه یا متفاوت، امروزه مورد توجه گسترهای فرار Lee گرفته‌اند (۱۵، ۱۶). تحقیقات انجام شده توسط همکاران (۲۰۰۴) نشان می‌دهد که توانایی تحریک و تنظیم سیستم ایمنی بدن توسط چهار فراکسیون بفید و باکتریوم بفیدوم BGN4 (فراکسیون‌های پیکره سلول، عصاره سلولی، دیواره سلولی خالص و سوپرناتانت کشت سلولی) متفاوت بوده و هر کدام از آن‌ها الگوهای مختلفی در جریان واکنش‌های ایمنی دارند (۱۷).علاوه بر این، فراکسیون عصاره بفید و باکتریوم و گونه‌های لاکتوپاسیلوس که حاوی سطوح بالایی از کربوهیدرات‌های میکروبی هستند، دارای فعالیت‌های سرکوب کننده توموری در شرایط آزمایشگاهی (*in vitro*) می‌باشند (۱۸).

از دیدگاه بالینی نیز نتایج به دست آمده از مطالعات پیش‌بالینی (Pre-clinical) و بالینی (Clinical) بیانگر این هستند که برخی پروپویوتیک‌های مورد استفاده در مکمل‌های دارویی یا غذایی، گاهی اوقات با برخی اثرات نامطلوب، عفونت‌ها و مسائل ایمنی همراه هستند. از جمله این موارد می‌توان به انتقال ژن مقاومت بین دیگر میکروبیوتای روده، حضور فاکتورهای عامل حدت در برخی گونه‌های پروپویوتیک، الگوی کلونیزه شدن متفاوت و ممانعت از کلونیزه شدن دیگر میکروبیوتای

مقدمه

غذا نقش مهمی در زندگی داشته و مواد مغذی لازم برای رشد و نمو سلامتی را مهیا می‌کند. روده انسان بزرگ‌ترین اندامی است که در تعديل سیستم ایمنی بدن نقش دارد که حاوی ۱۰^{۱۰} باکتری از ۵۰۰ گونه مختلف است (۱). عوامل متعددی مانند ترکیب میکروبیوتای دستگاه گوارش، مجاری ادراری-تناسلی و شیر مادر، وضعیت تولد (طبیعی، سزارین)، شیوه‌های تغذیه در دوران پس از زایمان، عفونت‌های میکروبی، مصرف طیف گسترده‌ای از آنتیبیوتیک‌ها، رژیم غذایی بسیار فرآوری شده و کم فیر، اختلالات دستگاه گوارشی و استرس در زندگی بر ترکیب و توازن میکروبیوم روده تأثیر به سزایی دارند. هر یک از این عوامل به نوعه خود می‌توانند نقشی مؤثر در ایجاد اختلال یا برقراری عملکرد مناسب و سلامت دستگاه گوارش داشته باشند (۲، ۳). از مهم‌ترین اختلالات مذکور می‌توان به دیس‌بیوزیس (Dysbiosis) اشاره کرد که به معنی اختلال در توازن میکروبیوتای روده است و موجب تسلط باکتری‌های بیماری‌زا در محیط روده میزان می‌شود. مصرف آنتیبیوتیک‌ها برای مدت طولانی در درمان بیماری‌های عفونی، پیشگیری از بیماری‌های مزمن (سرطان) و شیمی درمانی را می‌توان از عاملین اصلی دیس‌بیوزیس نام برد (۴، ۵). بیوبیوزیس (Eubiosis) نیز وضعیتی در مقابل دیس‌بیوزیس است که اشاره به توازن میکروبیوتا در سیستم گوارشی دارد. معمولاً در این شرایط، گونه‌های بفید و باکتریوم و لاکتوپاسیل‌ها غالب بوده و اثرات سلامت بخشی از خود بروز می‌دهند (۶). برای غلبه بر عدم تعادل در میکروبیوتای روده و تعديل آن می‌توان از مواد غذایی حاوی پروپویوتیک، پری-بیوتیک و سین‌بیوتیک استفاده کرد (۷-۹). مطالعات متعدد شواهدی از چندین مکانیسم همچون ایجاد تغییرات در میکروبیوم روده، رقابت در چسبندگی به مخاط و اپی‌تیلوم، بهبود عملکرد پوشش دفاعی اپی‌تیال و تعديل سیستم ایمنی

در این مطالعه مروری ساده برای شناسایی مطالعات انجام شده از طریق مراجعه به پایگاه های اطلاعاتی Scopus, PubMed/Medline, Web of Science و Google Scholar نسبت به جمع آوری مطالعات مرتبط از سال ۲۰۰۰ تا ۲۰۲۱ اقدام شد. برای جستجوی کلمات کلیدی مربوط به پست بیوتیک شامل Biogenic Metabiotic, Pseudoprobiotic, Abiotic, Ghost-probiotic و Paraprobiotic که بین شان از لغت «یا» (OR) استفاده شد و همچنین برای بخش دوم از کلمات کلیدی، Immune system, Health, Bioactivity, Identification methods, Extraction methods, Pharmaceutical و Food, Safety که بین شان از لغت «یا» (OR) استفاده شد. برای اتصال دو بخش نیز از کلمه «و» (AND) برای جستجوی نهایی استفاده شد. معیارهای ورود به شرح ذیل بودند، مقالاتی که به بررسی تأثیر مکمل یا محصول دارویی یا غذایی پست بیوتیک بر وضعیت سلامت میزبان، پیشگیری یا بهبود روند بیماری پرداخته بودند؛ مقالاتی که به بررسی روش های استخراج و شناسایی پست بیوتیک ها پرداخته بودند؛ مقالاتی که به متن کامل آن ها دسترسی وجود داشت؛ مطالعات آزمایشگاهی و کارآزمایی بالینی و مطالعاتی که روی نمونه های انسانی انجام شده بودند. معیارهای خروج نیز شامل موارد ذیل بودند، مقالاتی که تنها چکیده آن ها در دسترس باشد و مطالعاتی که به زبان هایی به جز انگلیسی و فارسی نوشته شده باشند. در نهایت تعداد ۱۸۰ مقاله یافت شد که تعداد ۷۳ مقاله از آن ها به علت این که مرتبط با هدف مقاله حاضر نبودند، کنار گذاشته شدند. سپس چکیده ۱۰۷ مقاله مرتبط، تهیه و مورد مطالعه و بررسی قرار گرفتند. در نهایت تنها ۳۰ مقاله که در راستای اهداف و معیارهای ورود مطالعه حاضر بودند، مورد بررسی قرار گرفتند.

یافته ها

تعریف پست بیوتیک ها:

روده، منژیت، اندوکاردیت عفونی، عفونت های ادراری و باکتریمی به ویژه در نوزادان، افرادی که تحت درمان با آنتی بیوتیک بوده و عملکرد سیستم ایمنی ضعیفی دارند، اشاره کرد (۱۹-۲۳). همچنین از لحاظ تکنولوژیکی، حفظ زنده مانی پروبیوتیک ها در مراحل مختلف تولید، نگهداری و توزیع، انتخاب حامل های مناسب، تلاش برای استانداردسازی مقدار بهینه پروبیوتیک ها با توجه به فعالیت های مختلف متابولیکی هر کدام و هزینه های لازم برای دستیابی به این اهداف در جهت حصول اثرات سلامت بخش در میزبان، همواره مورد داغدغه پژوهشگران و تولید کنندگان بوده و در صدد کاهش هزینه ها و ارتقا ایمنی محصولات و وضعیت سلامتی مصرف کنندگان هستند (۲۴, ۲۵)؛ بنابراین، اصطلاحات جدیدی نظری پاراپروبیوتیک (Paraprobiotic) و پست بیوتیک (Postbiotic) به وجود آمده اند که مفهوم بی نیازی از زنده مانی باکتری های پروبیوتیک برای ایجاد اثرات سلامتی بخش آن ها را توضیح دهنند. علی رغم اثربخش بودن پروبیوتیک ها، پست بیوتیک های حاصل از آن ها ممکن است با کاهش خطر ابتلا به باکتریمی (Bacteremia)، ایجاد عفونت و یا افزایش پاسخ التهابی که برای برخی از مصرف کنندگان با سیستم ایمنی نامتعادل یا ضعیف نشان داده شده، دارای مزایای ایمنی بر پروبیوتیک ها باشند (۲۶, ۲۷). در مطالعات قبلی صورت گرفته تنها تعداد اندکی از یافته های مربوط به پست بیوتیک ها وجود دارد که عمده ای در مورد گونه های مختلف لاکتو باسیلوس بحث شده است. از این رو، در این بررسی اطلاعات جدید در رابطه با سایر گونه های باکتریایی و مخمری گزارش شده به عنوان منبع پست بیوتیک، خواص بیولوژیکی، اثرات سلامتی بخش و مکانیسم های بالقوه آن ها در فعالیت های مختلف زیستی گزارش شده است.

مواد و روش ها

(Short-chain fatty acids)، آنزیم‌ها، پپتیدها، اسید تیکوئیک (Teichoic-acids)، پپتیدوگلیکان مشتق شده از موروپپتیدها (Peptidoglycan)، اندو- و اگرو-پلی ساکارید، پروتئین‌های (Muropeptides)، سطحی سلول، ویتامین‌ها، پلاسمالوژن‌ها (Plasmalogen) اسیدهای آلی نمونه‌هایی از پست‌بیوتیک‌های محلول تولیدی توسط گونه‌های پروبیوتیک هستند^(۳۴). با وجود این که مکانیسم‌های مربوط به اثرات مفید سلامت بخش پست‌بیوتیک‌ها به طور کامل شناخته شده نیست، داده‌های علمی شواهدی ارائه می‌دهند که پست‌بیوتیک‌ها دارای خواص عملکردی مختلفی از جمله خواص ضد میکروبی، آنتی-اکسیدانی و تعدیل کننده‌گی سیستم ایمنی هستند. این ویژگی‌ها می‌توانند به طور مثبت در هومنوستازیس (Homeostasis) میکروبیوم و یا مسیرهای متابولیک و سیگنالینگ میزبان تأثیر داشته و در نتیجه قادر به تحريك و تنظیم فعالیت‌های فیزیولوژیکی، ایمونولوژیکی، عصبی-هورمونی و تنظیمی میزبان خواهند بود^(۳۵). امروزه منابع علمی در دسترس در رابطه با مبانی، جنبه‌های درمانی و تکنولوژیکی باکتری‌های زنده «پروبیوتیک‌ها» وجود دارد و در اکثر این منابع بر سلول‌کامل (سلول‌های زنده یا غیرزنده) یا اجزای دیواره سلولی متتمرکز شده است و توجه کمی برای بخش محلول درون سلول (پست‌بیوتیک‌ها) معطوف شده است. اگرچه اهمیت پست‌بیوتیک‌ها نسبتاً نادیده گرفته شده است؛ اما مطالعاتی که اثرات مفید سلامت بخش آن‌ها را بررسی می‌کنند، در حال افزایش است^(۳۶) (شکل ۱).

پست‌بیوتیک‌ها، ترکیبات محلول شامل سلول غیرزنده، دیواره سلولی، سلول لیز شده، فراسیون، ترشحات، اجزا و متابولیت‌های سلولی می‌باشند که از باکتری‌های پروبیوتیک به دست می‌آیند و چنانچه در مقدار کافی دریافت شوند، اثرات سلامت بخش از خود در میزبان بر جای می‌گذارند. همچنین پست‌بیوتیک‌ها اثرات سلامت بخش متابولیت‌های باکتری‌های پروبیوتیک را توجیه نموده و بیانگر این هستند که چگونه باکتری‌های پروبیوتیک بعد عبور از سدهای دفاعی دستگاه گوارش، اثرات درمانی از خود بروز می‌دهند. اثرات سلامتی بخش میکروبیوم روده از دو طریق اصلی تأمین می‌شود، مسیر اول وابسته به زنده‌مانی میکروبیوم بوده (پروبیوتیک) و مسیر دیگر وابسته به محصولات غیر زنده میکروبیوم (پست‌بیوتیک) هستند^(۳۰-۲۸). غیرفعال کردن سلول‌های باکتریایی با روش‌های فیزیکی (شکستن مکانیکی، تیمار حرارتی، تابش اشعه گاما یا اشعه ماوراء بنتن، فشار هیدرواستاتیک بالا، خشک کردن انجام‌دادی، فراصوت) و یا روش‌های غیرفعال‌سازی شیمیایی (غیر فعال‌سازی به وسیله اسید) انجام می‌گیرد که می‌تواند ساختارهای سلولی یا عملکرد فیزیولوژیکی آن‌ها را تغییر دهد. از این رو بعد از اعمال این روش‌ها، باکتری‌ها قادر به رشد نیستند؛ ولی تأثیرات مثبت خود را همچنان حفظ خواهند کرد^(۳۱, ۳۲). از سوی دیگر اصطلاح پست‌بیوتیک، همچنین به عنوان متابولیت‌های محلولی هستند که توسط باکتری‌های زنده ترشح شده یا بعد از لیز شدن باکتری از ساختار آن آزاد می‌شوند. این محصولات جانبی با فراهم آوردن فعالیت زیستی بیشتر، اثرات فیزیولوژیکی خاصی را به میزبان ارائه می‌دهند^(۳۳). اسیدهای چرب کوتاه زنجیر

شکل ۱. روند روبه رشد پژوهش‌های صورت گرفته در سال‌های اخیر با محوریت پست‌بیوپتیک‌ها (برگرفته از پایگاه اطلاعاتی PubMed).
های زیست فناوری می‌توان پروپوپتیک‌های نوترکیبی را طراحی کرد که قادر به ارائه خواص مفید مانند تولید متابولیت‌های زیست‌فعال خاصی باشند. پست‌بیوپتیک‌ها بر اساس نوع و ترکیب شیمیایی به انواع لیپیدی (بوتیرات (Butyrate)، پروپیونات (Propionate)، دی‌متیل استیل مشق شده از پلاسمالوژن)، پروتئینی (مانند لاکتوسین، مولکول (Lactocepin)، کربوهیدراتی (پلی‌ساکارید غنی از گالاکتوز و اسید تیکوئیک)، ویتامین‌های گروه (B)، اسید‌های آلی (اسید پروپیونیک و ۳-فنیل لاکتیک اسید) و مولکول‌های پیچیده‌تر مانند پیتیدوگلیکان مشق شده از موروپتیدها، اسید لیپوتیکوئید (Lipoteichoic acid) یا بر اساس عملکرد فیزیولوژیکی آن‌ها طبقه‌بندی می‌شوند (۳۹) (جدول ۱).

طبقه‌بندی پست‌بیوپتیک‌ها:
باکتری‌هایی که در روده حضور دارند، مواد غذایی مورد نیاز خودشان را از محیط روده می‌بینان تأمین می‌کنند. این باکتری‌ها در طول چرخه زندگی خود متابولیت‌هایی با وزن مولکولی پایین تولید می‌کنند که این ترکیبات نقش مهمی در تنظیم رشد و نمو، تولید مثل، رشد دیگر ارگانیسم‌های مفید، ارتباطات سلولی و محافظت در مقابل عوامل استرس‌زا ایفا می‌کنند (۳۷). برخی از این متابولیت‌های محلول توسط باکتری‌های زنده ترشح شده یا پس از لیز شدن باکتری‌ها در محیط روده می‌بینان آزاد می‌شوند و با ارائه تغییرات فیزیولوژیکی با اصلاح فرآیندهای سلولی و مسیرهای متابولیکی در می‌بینان، اثرات فیزیولوژیک خاصی را به وجود می‌آورند (۳۸). اگر چه خصوصیات عملکردی مفید باکتری‌ها متفاوت از یکدیگر هستند، از نظر تکنیکی با استفاده از روش-

جدول ۱. مطالعات انجام شده در مورد اثرات زیست فعالی پست‌بیوپتیک‌ها در مدل *in vivo* و *in vitro*.

مطالعه/سال	باکتری	پست‌بیوپتیک مشق شده	نوع مطالعه	زیست فعالی و تأثیرات	روش شناسایی و منبع جداسازی
(۴۰)	Tejada-Simon and Pestka (۱۹۹۹)	گونه‌های یینپلوباکتریوم، لاکتوپراسیلوس اسید‌فیلوس، لاکتوپراسیلوس کازائی، لاکتوپراسیلوس کازائی،	اجزای دیواره سلولی و عصاره	ماکروفازهای رده RAW	عدم وجود تعديل سیستم ایمنی

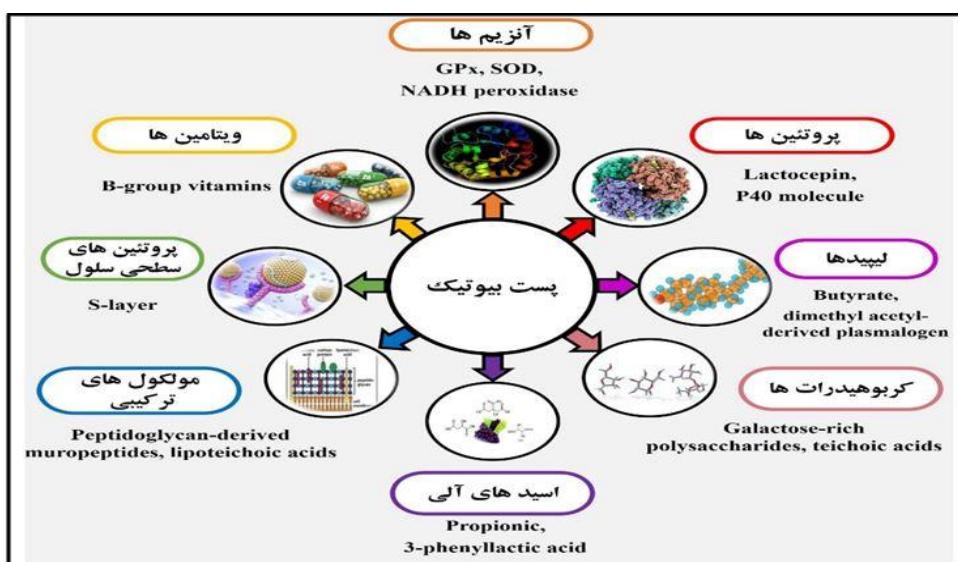
						لاکتوبراسیلوس دلبروکی زیر گونه بولگاریکوس، لاکتوبراسیلوس هلوتیکوس، لاکتوبراسیلوس روتری و استرپتوکوکوس ترموفیلوس	سیتوپلاسمی
(۴۱)	عدم وجود اطلاعات کافی	عدم وجود ایمنی	تغذیه سیستم ایمنی	سرطانی کولون (Caco-2 cells)	فراکسیون سیتوزول	فکالی باکتریوم پراستنری A 2_165	Sokol et al. (۲۰۰۸)
(۱۷)	عدم وجود اطلاعات کافی	عدم وجود ایمنی	تغذیه سیستم ایمنی	سلولی RAW264.7	عصاره سلولی، سوپرناشانت و دیواره سلولی	بینیدویاکتریوم بینیدوم BGN 4	Lee et al. (۲۰۰۴)
(۴۲)	ستون Octyl- Sephadex CL-4B	تغذیه سیستم ایمنی	تغذیه سیستم ایمنی	ردہ سلولی سرطانی کولون (HT-29 cells)	لیپوتیکوئیک اسید	لاکتوبراسیلوس جانسونی La, لاکتوبراسیلوس اسیدوفیلوس La 10	Vidal et al. (۲۰۰۲)
(۴۳)	عدم وجود اطلاعات کافی	عدم وجود ایمنی	تغذیه سیستم ایمنی	سلول های دندریتیک انسانی مشتق از مونوسبت های خونی	سوپرناشانت کشت	لاکتوبراسیلوس پاراکازئی B 21060	Mileti, Matteoli, Iliev, and Rescigno (۲۰۰۹)
(۴۴)	عدم وجود اطلاعات کافی	ضد التهابی	ضد التهابی	غشاء مخاطنی از روده بزرگ (انسانی)	سوپرناشانت کشت	لاکتوبراسیلوس پاراکازئی B 21060	Tsilingiri et al. (۲۰۱۲)
(۳۳)	عدم وجود اطلاعات کافی	ضد التهابی	ضد التهابی	سلول های ماهیچه صف روده بزرگ (انسانی)	سوپرناشانت کشت	لاکتوبراسیلوس رامنسوس GG	Cicenia et al. (۲۰۱۶)
(۴۵)	عدم وجود اطلاعات کافی	ضد تکثیر سلولی	ضد تکثیر سلولی	سلول های سرطانی گردن رحم، سرطان سینه انسانی، انسانی، سرطانی انسانی، سرطانی کبد، سرطانی مثانه، سرطانی پانکراس، سرطانی کولون انسانی	ترکیبات داخلی گلیوبلاستومای سلول	لاکتوبراسیلوس اسیدوفیلوس لاکتوبراسیلوس ATCC برویس ATCC 8287 لاکتوبراسیلوس کازئی YIT لاکتوبراسیلوس 9029 رامنسوس GG	ATCC برویس ATCC 8287 YIT 9029 رامنسوس GG

(۴۶)	عدم وجود اطلاعات کافی	ضد تکثیر سلولی	سلول های سرطان کولون موش و انسان	سوسپانسیون سلول لیز شده	لاکتوبراسیلوس کازنی ATCC 393	Tiptiri-Kourpeti et al. (۲۰۱۶)
(۴۷)	عدم وجود اطلاعات کافی	آنتی اکسیدان	مدل آزمایشگاهی	ترکیبات داخل سلول	استرپتوكوکوس سالیواریوس زیر گونه ترموفیلوس و ATCC 19258 لاکتوبراسیلوس دلبروکی زیر گونه بولگاریکوس ATCC 11842	Ou et al. (۲۰۰۶)
(۴۸)	عدم وجود اطلاعات کافی	آنتی اکسیدان	مدل آزمایشگاهی	ترکیبات داخل سلول	لاکتوبراسیلوس اسیدوفیلوس .KCTC 3111 لاکتوبراسیلوس جانسونی .KCTC 3141 لاکتوبراسیلوس اسیدوفیلوس و KCTC 3151 لاکتوبراسیلوس بروریوس KCTC 3498	Kim et al. (۲۰۰۶)
(۴۹)	عدم وجود اطلاعات کافی	آنتی اکسیدان	مدل آزمایشگاهی	ترکیبات داخل سلول	لاکتوبراسیلوس کازنی SY13 لاکتوبراسیلوس دلبروکی زیر گونه بولگاریکوس LJJ	Zhang et al. (۲۰۱۱)
(۵۰)	عدم وجود اطلاعات کافی	آنتی اکسیدان	مدل آزمایشگاهی	ترکیبات داخل سلول	بیفیدوبکتریوم، لاکتوبراسیلوس، لاکتوکوکوس و استرپتوكوکوس ترموفیلوس	Amaretti et al. (۲۰۱۳)
(۵۱)	عدم وجود اطلاعات کافی	کاهندگی کلسترول سرم	مدل موش صرحایی با کلسترول بالا	سوسپانسیون سلول لیز شده	بیفیدوبکتریوم لانگوم SPM 1207	Shin et al. (۲۰۱۰)
(۵۲)	کروماتوگرافی مایع با کارابی بالا، طیف سنجدی رزونانس معناطیسی هسته ای پروتون	کاهندگی فشار خون	مدل موش صرحایی مبتلا به پر فشاری خون کلیوی	کپلکس پلی ساکارید- گلیکوپپتید	لاکتوبراسیلوس کازنی YIT 9018	Sawada et al. (۱۹۹۰)
(۳۹)	عدم وجود اطلاعات کافی	ضد چاقی	مدل موش چاق	سلول لیز شده	لاکتوبراسیلوس آمیلوروس CP 1563	Nakamura et al. (۲۰۱۶)
(۵۳)	عدم وجود اطلاعات کافی	محافظت کبدی	رده سلولی	سوسپانسیون	لاکتوبراسیلوس فرمتونم BGHV 110	Dinić et al.

		اطلاعات کافی		سرطانی کبد (انسانی)	سلول لیز شده		(۲۰۱۷)
(۵۴)	عدم وجود اطلاعات کافی	محافظت کبدی	سلول های کبدی موش کشت داده شد	ترکیبات داخل سلول	انتروکوکوس لاکتیس IIITRHR1 و لاکتوپاسیلوس اسیدوفیلوس MTCC 447	Sharma et al. (۲۰۱۱)	
(۵۵)	عدم وجود اطلاعات کافی	ضد میکروبی	مدل آزمایشگاهی آزمون ایمنی	سوپرناتانت کشت	لاکتوپاسیلوس پلاتاروم .RI11، RG14، RG11 RS5 و TL1، UL4	Kareem et al. (۲۰۱۴)	
(۵۶)	جرمی تکنیک جذب و یونش لیزری با ماتریکس	تغییر سیستم ایمنی	سلول های مونوцит (انسانی)	لیپوتیکوئیک اسید	لاکتوپاسیلوس پلاتاروم K 8	Kim et al. (۲۰۱۱)	
(۵۷)	ستون Macro-prepHigh Q and Octyl-Sepharose CL-4B	تغییر سیستم ایمنی	ماکروفازهای رده سلولی RAW264.7	لیپوتیکوئیک اسید	YIT 9029 و لاکتوپاسیلوس فرمنتوم YIT 0159	Matsuguchi et al. (۲۰۰۳)	
(۵۸)	عدم وجود اطلاعات کافی	تغییر سیستم ایمنی و ضد تهابی	سلول های چند هسته ای (انسانی)	اجزای دیواره سلول	باصلوس کوآگولانس	Jensen, Benson, Carter, and Endres (۲۰۱۰)	
(۵۹)	عدم وجود اطلاعات کافی	ضد تکثیر سلولی و القا آپوپتوز	ردہ سلولی سرطانی کولون (Caco-2 cells)	فراکسیون پروتئینی دیواره سلولی	لاکتوپاسیلوس پاراکازنی	Nozari et al. (۲۰۱۹)	
(۶۰)	عدم وجود اطلاعات کافی	مهار مسیر سیگنالی Wnt/β-catenin و تغییر ترکیب میکروپیوتای روده	ردہ سلولی سرطانی کولون (Caco-2, HCT-116 cells)	اسیدهای چرب کوتاه زنگیر	کلسستریدیوم بوتریکوم	Chen et al. (۲۰۲۰)	
(۶۱)	عدم وجود اطلاعات کافی	تحریک پاسخ آپوپتوز با فعال- سازی c-jun N-terminal kinase	ردہ سلولی سرطانی کولون (SW-620)	سوپرناتانت کشت و فری- کروم	لاکتوپاسیلوس کازنی ATCC334	Konishi et al. (۲۰۱۶)	

بافت‌های مختلف در میزبان دارند و می‌توانند چندین پاسخ زیستی را به صورت هم‌زمان ایجاد کنند (۶۵، ۶۶). ذکر این نکته نیز حائز اهمیت است که پست‌بیوتیک‌ها نیز مانند ترکیبات پری‌بیوتیک، به جای افزودن گونه‌های جدید به میکروبیوتای روده، پروویوتیک‌های موجود در دستگاه گوارش هر فرد را توسعه می‌دهند (۶۶). این امر بیانگر ضرورت بررسی اینمنی، بهینه‌سازی روش‌های مختلف استخراج و شناسایی ترکیب شیمیایی پست‌بیوتیک‌ها و بررسی نقش فیزیولوژیکی آن‌ها در سیستم‌های بیولوژیکی می‌باشد که موجب تسهیل در به کارگیری ترکیبات پست‌بیوتیک در فرمولاسیون‌های دارویی یا غذایی می‌شود (شکل ۲).

به طور کلی پست‌بیوتیک‌ها با توجه به ساختار شیمیایی مشخص، داشتن نمایه اینمن، ماندگاری طولانی و این که حاوی مولکول‌های مختلف سیگنالینگ هستند، دارای فعالیت‌های ضدالتهابی، تعديل کنندگی سیستم اینمنی بدن، پیشگیری از چاقی، تعديل کنندگی فشارخون، کاهندگی کلسترول سرمه، متوقف ساختن تکثیر سلولی و آنتی‌اکسیدانی بوده و نقش اساسی و بالینی پروویوتیک‌ها را ایفا می‌کنند و همچنین در طیف وسیعی از محصولات غذایی مورد استفاده قرار می‌گیرند (۶۲). علاوه بر این، تحقیقات انجام شده (۶۳) نشان داد که پست‌بیوتیک‌ها توانایی‌های جذب، متابولیسم، توزیع مناسب و همچنین ظرفیت بالایی برای سیگنالینگ با اندام‌ها و

شکل ۲. انواع پست‌بیوتیک‌ها همراه با اثرات سودمندی برای میزبان.

برخی از پروویوتیک‌ها می‌توانند واکنش التهابی موضعی شبیه واکنش ناشی از حضور گونه‌های سالمونلا ایجاد کنند. علاوه بر این، مشاهداتی مرتبط با مصرف باکتری‌های پروویوتیک زنده (ایجاد نفخ، تغییر مکان به خارج از محیط روده، حضور باکتری در خون و انتقال احتمالی ژن مقاومت آنتی‌بیوتیکی) گزارش شده است و در مواردی اختلالات عمدی (سرکوب

ایمنی پست‌بیوتیک‌ها): شواهد حاکی از آن است که پست‌بیوتیک‌ها می‌توانند اثرات سلامتی بخش پروویوتیک‌ها را داشته باشند، البته این در حالی است که مصرف مواد غذایی حاوی پروویوتیک زنده ممکن است همیشه بی ضرر نباشد. در سال ۲۰۱۲ در یک آزمایش در مدل برون جانداری (*Ex vivo*) (۶۴) مشاهده کردند که

ریز مغذی‌ها (Micronutrients) بود. دیگر کارآزمایی‌های بالینی بررسی شده هیچ گزارشی مبنی بر عوارض جانبی پست بیوتیک‌ها ذکر نکرده بودند؛ بنابراین در حال حاضر تنها تعداد محدودی از مطالعات در مورد برخی اثرات جانبی پست-بیوتیک‌ها گزارش ارائه نموده‌اند؛ لذا بحث اینمی‌پست-بیوتیک‌ها گزارش ارائه ننموده‌اند؛ لذا بحث اینمی‌پست-بیوتیک‌ها همچنان مطرح است و انجام مطالعات در مقیاس آزمایشگاهی، مدل حیوانات آزمایشگاهی و نهایتاً مطالعات کارآزمایی بالینی در آینده می‌تواند اطلاعات با ارزشی در این مورد ارائه دهد (۷۰).

روش‌های شناسایی، جداسازی و تولید پست‌بیوتیک‌ها در تکنولوژی تولید مواد غذایی تخمیری، فرآیند تخمیر را به عنوان یکی از مهم‌ترین منابع تولید پست‌بیوتیک‌ها به شکل طبیعی در نظر می‌گیرند که در طی آن حضور ترکیبات پری-بیوتیک به عنوان مواد اولیه تولید برخی از پست‌بیوتیک‌ها در اختیار سلول‌های میکروبی دخیل در فرآیند تخمیر قرار می-گیرند. سلول‌های میکروبی ضمن رشد از ترکیبات پری-بیوتیک (اینولین، لاکتوالوز، نشاسته مقاوم، گریلوالیگوساکاریدها، فروکتوالیگوساکارید، لاکتوساکارز، تاگاتوز) استفاده کرده و به شکل طبیعی و یا در در پاسخ به شرایط محیطی، طیف گسترده‌ای از ترکیبات پست‌بیوتیکی با خواص مختلف زیستی (ضد میکروبی، آنتی اکسیدانی، ضد سرطانی و غیره) را به وجود می‌آورند که به شکل طبیعی ماتریکس غذایی خود را از حیث وجود این ترکیبات سودمند غنی‌سازی می‌کنند (۷۱). علاوه بر روش طبیعی تولید پست-بیوتیک‌ها می‌توان با استفاده از روش‌های مختلف آزمایشگاهی ترکیبات فوق را به شکل خالص‌تر و با قدرت عملکردی بالایی تولید کرد که قابلیت استفاده در طیف گسترده‌ای از مواد غذایی برای بهبود وضعیت تغذیه‌ای و زمان ماندگاری محصولات غذایی و اهداف سلامت بخشی در مصرف کنندگان داشته باشند (۷۲). معمولاً تولید پست‌بیوتیک‌ها شامل تکنیک‌های تخریب سلولی مانند تیمارهای حرارتی و

سیستم ایمنی بدن، نوزادان نارس) و اختلالات جزئی (اختلال در عملکرد لایه پوششی اپی‌تیال روده، دریافت همزمان طیف گسترده‌ای از آنتی‌بیوتیک‌ها که موجب ایجاد مقاومت در پروبیوتیک‌ها می‌شوند) عوامل خطر برای عوارض جانبی مصرف فرم زنده پروبیوتیک‌ها هستند (۶۷). از این‌رو، استفاده از پست‌بیوتیک‌ها می‌تواند یک جایگزین معبر و مطمئن برای پیشگیری از عوامل خطر مرتبط با باکتری‌های پروبیوتیک زنده باشد که یک سری قابلیت‌های کاربردی برای پست‌بیوتیک‌ها، از جمله تبدیل به یک راهکار مناسب برای درمان برخی از بیماری‌ها را در پی دارد (۶۸).

با توجه به بحث اینمی‌پست‌بیوتیک‌ها، نتایج به دست آمده از مطالعات بالینی حاکی از مناسب بودن وضعیت فرآیندهای هضم، جذب، متابولیسم و توزیع پست‌بیوتیک‌ها است. این عوامل با توجه به ساختار شیمیایی منحصر به فرد خود، بعد از جذب روده‌ای قادر به سیگنالینگ با سلول‌های بافت‌های مختلف در میزان هستند و این یکی از مسیرهای بالقوه آن‌ها در ایجاد و حفظ وضعیت هوئوستازیس می‌باشد (۶۹، ۷۰). در این رابطه، برخی از عوارض جانبی بالقوه پست‌بیوتیک‌ها در یک مطالعه مرور سیستماتیک (Systematic review) از هفت مطالعه کارآزمایی بالینی تصادفی‌سازی شده (Randomized controlled clinical trials) با جامعه آماری ۱۷۴۰ کودک مورد بررسی قرار گرفت. در این مطالعه نقش پست‌بیوتیک‌ها را در پیشگیری و درمان بیماری‌های عفونی شایع در کودکان زیر پنج سال ارزیابی کرده بودند. در میان مطالعات، تنها سه مورد از کارآزمایی‌های بالینی موجود، اثرات جانبی پست‌بیوتیک‌ها را به طور مشخص ارزیابی کرده بودند. برخی از اثرات جانبی گزارش شده شامل بروز فرم شدید تا متوسطی از استفراغ (Vomiting)، اتساع شکم (Abdominal distension) و همچنین بروز کم‌آبی (Dehydration) شدید تا متوسط در گروه دریافت کننده فرم غیرفعال شده لاکتوپراسیلوس اسیدوفیلوس LB به همراه

پروپیوپیوتیک‌ها را از خود نشان می‌دهند. به عنوان مثال، مکانیسم‌های کاهنده کلسترول سرم توسط باکتری‌های پروپیوپیوتیک شامل مهار جذب کلسترول در روده و یا مهار باز جذب اسیدهای صفرایی است. از سوی دیگر پست‌بیوتیک‌ها، گیرنده فعال کننده تکثیر پراکسی زوم‌ها را فعال کرده و موجب بتا اکسیداسیون اسیدهای چرب و کاهش تری گلیسریدها می‌شوند (۷۶). همچنین پست‌بیوتیک‌ها پروتئین شماره یک الیگومریزاسیون حاوی دومین متصل شونده به نوکلئوتید را فعال می‌کنند که باعث ایجاد لیپولیز مستقل سلولی در سلول‌های چربی می‌شود تا فعالیت آنزیمی ۳-هیدروکسی-۳-متیل گلوتاریل-کوآنزیم A سنتتاز کبدی (3-hydroxy-3-methylglutaryl-CoA synthase) در باتریل ردوکتاز (methylglutaryl-CoA reductase) کاهش و فعالیت AMP-activated protein kinase (AMP-activated kinase) را افزایش می‌دهند (۷۷، ۷۸). پست‌بیوتیک‌هایی از جنس مورامیل دی پیتید، می‌توانند التهاب سلول‌های چربی و عدم تحمل گلوکز را از طریق فعال‌سازی پروتئین شماره دو الیگومریزاسیون حاوی دومین متصل شونده به نوکلئوتید و همچنین با فعال‌سازی عامل رونویسی IRF4 در موش‌های چاق، کاهش دهنند. از دیگر تأثیرات زیستی، می‌توان به کاهش مقاومت به انسولین اشاره کرد (۷۹). پست‌بیوتیک‌ها همچنین دارای فعالیت ضدسرطانی هستند که مربوط به فعال شدن مسیرهای آپوپتوزی (Apoptosis) از طریق تنظیم پاسخ‌های سیستم ایمنی می‌باشد (۴۶). طبق یافته‌های مطالعات پیشین، پست‌بیوتیک‌های حاصل از سویهای لاکتوپاسیلوس باعث کاهش فعالیت متالوپروتئیناز-۹ و مهار سرطان کولون می‌شوند (۸۰). فعالیت ضدمیکروبی پست‌بیوتیک‌ها نیز ناشی از حضور چندین ترکیبات شناخته شده و

آنژیمی، استخراج توسط حلال و همچنین توسط دستگاه سونیکاتور می‌باشد که به دنبال آن مراحلی از جمله استخراج، سانتریفیوژ، دیالیز، خشک کردن انجمادی نیز برای افزایش بازده تولید و نگهداری از این ترکیبات مورد استفاده قرار می‌گیرد (۵۰). پست‌بیوتیک‌ها را می‌توان به صورت کیفی و کمی شناسایی کرد. می‌توان از طیف سنجی رزونانس مغناطیسی Proton nuclear magnetic resonance (spectroscopy) برای شناسایی مجموعه‌ای از ترکیبات پست‌بیوتیک پلی‌ساکاریدی (گلیکوپپتید) مشتق شده از لاکتوپاسیلوس کاژئی استفاده کرد. همچنین در مطالعات پیشین، برای شناسایی متابولیت‌های سلولی مانند اسیدهای چرب زنجیره‌ای، گلیسرولیپیدها، پورین‌ها، اسفنگوپلیپیدها و الیگوساکاریدها، طیف سنجی جرمی یون رزونانس Fourier transform ion cyclotron resonance mass spectrometry استفاده قرار گرفته است (۷۴، ۷۳). علی‌رغم وجود روش‌های بحث شده، امروزه چالش‌های زیادی در مورد ترکیبات پست‌بیوتیک وجود دارد و فرصت زیادی را برای پژوهشگران جهت انجام مطالعات بیشتر برای بررسی دقیق‌تر ماهیت پست‌بیوتیک‌ها، بهترین روش‌های شناسایی، استخراجی و خالص‌سازی برای هریک از اجزای عملکردی پست‌بیوتیک‌ها فراهم می‌کند که به نوبه خود موجب شناخت بیشتر این ترکیبات، تاثیرات سلامت بخش آن، امکان به کارگیری گستردۀ تر در حوزه پزشکی، داروسازی و غذایی و در نهایت منجر به ارتقاء وضعیت سلامتی میزان (انسان یا حیوانات) خواهد شد (۷۵).

بحث

مکانیسم‌های بالقوه مؤثر در زیست فعالی پست‌بیوتیک‌ها: علیرغم اثرات مفید پست‌بیوتیک‌ها، مکانیسم عمل آن‌ها هنوز به طور کامل شناسایی نشده است. پست‌بیوتیک‌ها معمولاً با مکانیسم‌های عمل متفاوتی، اثرات مفید و درمانی مشابه

را تولید می کنند. در مطالعه انجام شده (۸۵) گزارش شد که پتیدهایی با خواص ضد میکروبی مانند باسیلیسین (Bacilysin) و کلروتائین (Chlorotetaine) توسط گونه های باسیلوس تولید شده که محلول در آب بوده و در طیف وسیعی از pH فعال است و می توان آنها را در اقلام متنوعی از محصولات غذایی به کار گرفت. علاوه بر این، استفاده از باکتری های اسید لاکتیک تولید کننده فیتاز به عنوان استارتر برای عمل آمدن نان به عنوان جایگزینی مناسب برای تهیه نان گندم با محتوای فیتاز کم گزارش شده است. با این حال، مطالعات قبلی نشان داده است که هیدرولیز کامل فیتاز با افزایش زمان تخمیر و یا کاهش pH در طی تخمیر کامل گندم به دست می آید؛ شرایطی که نه تنها ممکن است ویژگی های حسی محصول نهایی را تحت تأثیر قرار دهد، بلکه می توانند بر سنتز آنزیم های تخربی کننده فیتاز توسط میکروار گانیسم ها نیز تأثیر بگذارد. این در حالی است که با استفاده از پست بیوتیک های حاصل از باکتری های اسید لاکتیک می توان میزان فیتاز در محصول نهایی را با کمترین تغییر در ویژگی های حسی محصول کاهش داد (۸۶). اگرچه پست بیوتیک ها در چندین ماده غذایی به طور طبیعی حضور دارند (ماست، کرفت، ترشیجات و کامبوجا)، گاهی اوقات پست بیوتیک ها را به طور دستی به مواد غذایی خاصی اضافه می کنند، بدون اینکه سویه های باکتریایی موجود در آن غذا در تولید آنها نقش داشته باشند. به عنوان مثال، سوپرناتانت بدون پیکره سلولی از لاکتو باسیلوس پلاتارتوم YML^{۰۰۷} به عنوان نگهدارنده زیستی در دانه سویا مورد مطالعه قرار گرفته و به این نتیجه رسیده اند که این ترکیب موجب بهبود عمر نگهداری دانه سویا تا دو ماه می شود (۸۷). اگر و پلی ساکاریدها نیز قندهای کمیابی هستند که از جمله پست بیوتیک ها و در صنایع غذایی برای ایجاد خصوصیات فیزیکوشیمیایی (افزایش ویسکوزیته، پایدار کنندگی و یا اتصال آب) و خصوصیات حسی (خوش طعم بودن (Palatability)) در محصولات

ناشناخته ضد میکروبی می باشد که معمولاً شامل باکتریوسین ها، آنزیم ها و اسیدهای آلی است که موجب توقف از رشد یا نابودی باکتری های گرم منفی و مثبت می شوند (۸۱). همه این خصوصیات بیانگر این است که پست بیوتیک ها می توانند موجب بهبود وضعیت سلامت میزبان با ارائه اثرات فیزیولوژیکی خاصی گردند هر چند که مکانیسم دقیق آنها هنوز شناخته نشده است.

کاربرد بالقوه پست بیوتیک ها در صنایع غذایی: افزایش مطالعات در زمینه غذاهای فراسودمند منجر به توسعه نسل جدیدی از این محصولات، از جمله غذاهای پرو بیوتیک شده است. با این حال، یکی از مسائل مربوط به استفاده از پرو بیوتیک ها، ایجاد ژن های مقاوم به آنتی بیوتیک در برخی از گونه های پرو بیوتیک است که می توانند این ژن های مقاوم به آنتی بیوتیک را به باکتری های بیماری زا انتقال دهند (۸۲). یکی دیگر از نگرانی اصلی مربوط به فرمولاتیون محصولات پرو بیوتیک (محصولات دارویی و مواد غذایی در سطح تجاری) حفظ حیات باکتری در حین تولید و ذخیره سازی محصول است؛ زیرا زنده مانی ارگانیسم های پرو بیوتیک در یک سیستم تحويل (فرمولاتیون دارویی و محصولات غذایی) می تواند تحت تاثیر متغیرهای مختلف، از جمله تعامل با دیگر گونه های میکروبی موجود، اسیدیته نهایی محصول، فعالیت آبی، درجه حرارت، در دسترس بودن مواد مغذی، مهار کننده های رشد، دوز تلقیح باکتری، زمان تخمیر، اکسیژن محلول و روش فرآیند و فرمولاتیون مانند خشک کردن انجمادی، خشک کردن افسانی یا تغليظ انجمادی قرار بگیرند (۸۳). علاوه بر این، در مواردی تفاوت هایی بین شمار پرو بیوتیک اعلام شده در برچسب یک محصول تجاری و شمار واقعی آن وجود دارد؛ از این رو این عدم پایداری و زنده مانی پرو بیوتیک ها در محصولات می تواند منجر به کاهش اثرات سلامتی بخش مورد انتظار گردد (۸۴). در مقابل، پست بیوتیک ها پایدار تر از باکتری های زنده ای هستند که آنها

محصولات شیلاتی مانند ماهی و نرم تسان صدف دار، محصولات لبنی مانند شیر، گندم، سویا، تخمر مرغ، انواع آجیل ها و دانه ها اشاره کرد(۹۳). پژوهش هایی که با محوریت بررسی نقش میکروبیوتای روده در ارتقاء سلامت میزبان طراحی شده بودند، بیانگر وجود یک ارتباط مستقیم و پیچیده بین ترکیب میکروبیوتای روده با عملکرد سیستم ایمنی بودند. در این رابطه در حالتی که میکروبیوتای مفید به ویژه پروپیوتیک ها در محیط روده غالب می شوند از طریق ایجاد ارتباط با سلول های اپی تلیال و سیستم ایمنی علائم آلرژی غذایی در افراد مبتلا را تعدیل میکنند(۹۴). طبق شواهد به دست آمده از مطالعات بالینی، پست بیوتیک ها به ویژه اسید-های چرب کوتاه زنجیر از جمله بوتیرات نقش چشمگیری در کاهش علائم آلرژی غذایی در میزبان دارند. پست بیوتیک های مذکور با سلول های سیستم ایمنی میزبان وارد واکنش های القائی شده و موجب کاهش حساسیت میزبان در مقابل آنتی-ژن های بی ضرر می شوند(۹۵). پست بیوتیک اسید های چرب کوتاه زنجیر مشتق شده از گونه های لاکتوپاسیلوس و بیفیلوپاکتریوم ضمن اینکه منبع انرژی مهمی برای سلول های روده هستند، به گیرنده های مزدوج پروتئینی جی (G-protein-coupled receptors) (واقع شده در قسمت راسی سلول های کولونوسیت، انتروسیت و سیستم ایمنی)، متصل شده و سلول های دندرتیک اپی تلیال و ماکروفازها را برای تولید اینتلولوکین ۱۰ (Interleucin-10) تحریک می کنند، از سوی دیگر نیز موجب توسعه لنفو سیت های تی تنظیم کننده (Tregs) در گره های لنفاوی مزانتریک می شوند که در نهایت منجر به مهار پاسخ های التهابی و آلرژی ناشی از غذا می شوند(۹۶، ۹۷). با توجه به اثرات مثبت پست بیوتیک ها در ایجاد ارتباط منسجم با سیستم ایمنی و برقراری پاسخ های ایمنی مناسب در جهت کاهش حساسیت میزبان به حضور برخی عوامل آنتی ژن و همچنین کاهش علائم التهاب، به

غذایی مورد استفاده قرار گرفته اند. با این وجود، به استثنای دکستران، تولید و کاربرد اگزوپلی ساکارید باکتری های اسید-لاکتیک به به عنوان مکمل های غذایی نیاز به تحقیقات بیشتر دارد(۸۸). نایسین، لاتی بیوتیک تولید شده توسط گونه های خاص لاکتوپاسیلوس لاکتیس زیر گونه لاکتیس، تنها باکتریو سینی است که برای استفاده به عنوان نگهدارنده مواد غذایی تاییده سازمان غذا و دارو آمریکا (Food and Drug Administration) را کسب کرده است. از محصولات غذایی حاوی نایسین می توان به سوپ های کنسرو شده، یخ برای ذخیره ماهی تازه، غذاهای کودک، محصولات پخته شده، سس مایونز و محصولات لبنی به ویژه پنیر اشارة کرد(۸۹). باکتری های اسید لاکتیک مورد استفاده به عنوان استارتر در محصولات لبنی تخمیری مختلف توسط سازمان غذا و دارو به عنوان افزودنی ایمن (Generally recognized as safe) تأیید شده است. از طریق همین محصولات لبنی تخمیری، باکتری های پروپیوتیک به محیط روده رسیده و می توانند متابولیت هایی مانند پیتیدو گلیکان و باکتریو سین را تولید کنند. دیگر محصولات طبیعی تخمیر شده مانند ترشی، کیمچی (kimchi)، کلم نیز به عنوان یکی از منابع پست بیوتیک ها جهت ایجاد اثرات سلامتی بخش به حساب می آیند(۹۰).

از کاربردهای بالینی پست بیوتیک ها در بحث غذا و تغذیه، می توان به نقش مثبت آن ها در آلرژی غذایی اشاره کرد. آلرژی غذایی نوعی اختلال سیستم ایمنی محسوب می شود که تأثیر زیادی بر کیفیت زندگی مبتلایان دارد(۹۱). در دو دهه پیش شیوع علائم بالینی مرتبط با آلرژی غذایی به ویژه در کشورهای توسعه یافته روند صعودی معنی داری در پیش گرفته که از لحاظ اقتصادی نیز حائز اهمیت است(۹۲). طبق نتایج مطالعات صورت گرفته بر روی طیف وسیعی از مواد غذایی، پیش از صد و هفتاد نوع ماده غذایی در ارتباط با آلرژی غذایی بودند که از مهم ترین آن ها می توان به

راهبرد زیستی میکروبی به عنوان درمان مکمل بسیاری از بیماری‌ها شود. با این حال چالش بزرگ، انتقال دانش علمی به برنامه‌های کاربردی تجاری است که به منزله ایجاد پل بین علم و صنعت است. در حال حاضر، متابولیت‌های ترشحی یا مشتق شده از باکتری‌های مفید، به عنوان محصولاتی با کاربردهای دارویی بالقوه درجهت پیشگیری و یا درمان بیماری‌ها معرفی می‌شوند^(۹۹). به عنوان مثال، Colibiogen یک محصول مشتق شده از کشت اشربیشیاکلی است که حاوی ترکیباتی چون اسید آمینه، پپتید، پلی ساکارید و اسید چرب است و خاصیت مهارکنندگی سویه‌های سالمونولا مقاوم و حساس به آنتی‌بیوتیک در مدل آزمایشگاهی را دارد؛ همچنین در بهبود کولیت روده‌ای و به طور قابل توجهی در کاهش ضایعات پوستی در بیماران مبتلا به "polymorphous light eruptions" تأثیرگذار است^(۱۰۰). محلول متابولیت‌های بدون پیکره باکتری (اسید چرب کوتاه زنجیر، اسید لاکتیک و دیگر متابولیت‌های شناسایی نشده) از اشربیشیاکلی DSM^{۱۰۸۶}، DSM^{۱۰۸۷}، استرپتوکوکوس فکالیس DSM^{۴۱۴} و لاکتوپلیوس هلموتیکوس DS^{۴۱۸۳} در درمان سالمونولوزیس در نوزادان و همچنین در درمان دیس‌باکتریوزیس (عدم تعادل باکتریایی) روده در بیماران مبتلا به گاستریت مزمن، نقش دارند^(۱۰۱). CytoFlora، محصول تجاری به دست آمده از دیواره سلولی لیز شده باکتری‌هایی چون لاکتوپلیوس رامنسوس، بیفیدوباکتریوم بیفیدوم، لاکتوپلیوس اسیدوفلیوس، بیفیدوباکتریوم اینفانتیس، بیفیدوباکتریوم لانگوم، استرپتوکوکوس ترموفلیوس، لاکتوپلیوس پلاتاروم، لاکتوپلیوس سالیواریوس، لاکتوپلیوس روتسری، لاکتوپلیوس کازائی، لاکتوپلیوس بولگاریکوس و لاکتوپلیوس اسپروژنر است که برای اصلاح دیس‌بیوزیس (عدم تعادل باکتریایی) روده ای و بهبود پاسخ ایمنی مورد استفاده قرار می‌گیرد، همچنین علائم اوتیسم را در کودکان

عنوان راهبردی نوین در بهبود آلرژی‌های غذایی محسوب می‌شوند.

طبق شواهد موجود، پست‌بیوتیک‌ها می‌توانند نقش مؤثری در کاهش علائم بیماری عدم تحمل لاکتوز داشته باشند. عدم تحمل لاکتوز نوعی اختلال دستگاه گوارشی شایع در گستره جهانی است. شیوع این بیماری در آسیا بالغ بر ۵۰ درصد تخمین زده است و در بعضی کشورهای آسیایی به ۱۰۰ درصد نیز می‌رسد^(۹۷). این بیماری را می‌توان با وجود علائمی از جمله نفخ، تورم، تهوع، استفراغ، درد شکم، اتساع شکمی و اسهال پس از مصرف لاکتوز و همچنین با انجام آزمایش Hydrogen Breath Test (HBT) تشخص داد. مطالعه‌ای که توسط رامپنگان و همکاران انجام شد، تأثیر تجویز ساشه‌های حاوی ترکیبات پست‌بیوتیک (Dialac) را در کودکان مبتلا به عدم تحمل لاکتوز بررسی کردند. در این مطالعه از آزمون HBT استفاده شد و مقیاس بیشتر از ۲۰ پیپی-ام را به منزله عدم تحمل لاکتوز در نظر گرفتند. نتایج به دست آمده حاکی از کاهش معنی‌داری در مقیاس HBT مبتلایان بود و چنین نتیجه گیری شد که ساشه‌های پست‌بیوتیکی پتانسیل قابل قبولی در کاهش علائم بیماری و بهبود وضعیت کودکان مبتلا به عدم تحمل لاکتوز داشته و می‌توانند برای این منظور وارد عرصه تولید صنعتی شده و در جهت ارتقاء وضعیت سلامت افراد به کار گرفته شوند^(۹۸).

کاربرد بالقوه پست‌بیوتیک‌ها در صنایع دارویی:

یکی دیگر از مزیت‌های مهم پست‌بیوتیک‌ها وضعیت ایمنی مطلوب آن‌هاست؛ زیرا در این صورت نیازی به جذب میلیاردها میکروب زنده وجود ندارد^(۶۲). علاوه بر این، پست‌بیوتیک‌ها را می‌توان در یک روش کنترل شده و استاندارد استفاده کرد؛ در حالی که در مورد استفاده از باکتری‌های زنده، عملکرد باکتری در روده بستگی به تعداد و فعالیت متابولیکی سویه مربوطه دارد؛ بنابراین، ترکیبات محلول انتخابی از باکتری‌های خاص ممکن است تبدیل به یک

پیشگیری از تهاجم به سایر بافت‌ها، مهار تشکیل بیوفیلم و همچنین بهبود عملکرد سیستم ایمنی در ایجاد پاسخ‌های مناسب ایجاد گردد(۸۱). ذکر این نکته حائز اهمیت است که علاوه بر باکتری‌های اسید لاکتیک، پست بیوتیک‌های مشتق شده از گونه‌های بیفیدو/کتریوم نیز می‌توانند به طور مؤثری در جهت ارتقاء سلامت میزبان عمل کنند. در این رابطه پست بیوتیک‌های مشتق شده از بیفیدو/کتریوم BB12 به طور چشم‌گیری از تشکیل و توسعه بیوفیلم‌های استرپتوکوکوس موتانس در حفره دهانی پیشگیری کردنند(۱۰۸). از سوی دیگر، نتایج مطالعات درون‌زی بیانگر این هستند که پست بیوتیک‌ها می‌توانند در مقابل عامل عفونی ویروس نیز فعالیت قابل توجهی داشته باشند. در این رابطه پست بیوتیک‌های مشتق شده از لاکتوپلیوس گاسرسی TMC^{۰۳۵۶} و لاکتوپلیوس پلاتارام L-۱۳۷ توانایی چشمگیری در کاهش عفونت ناشی از ویروس آنفلونزا H1N1 از طریق تحریک ایمنی ذاتی و تولید ایترفرون در شرایط برون‌زی از خود نشان دادند(۱۰۹). در این رابطه Anwar و همکاران (۲۰۲۰)، اثر ضد ویروسی بالقوه برخی از پست بیوتیک‌های مشتق شده از لاکتوپلیوس (Plantaricin BN, Plantaricin W, Plantaricin D, Plantaricin JLA-9) را در مدل رایانه‌ای Residual binding protein بر روی پروتئین‌های Spike کروناویروس و گیرنده‌های آنزیم مبدل Angiotensin-Converting Enzyme 2 (ACE2) بررسی کردند. طبق نتایج به دست آمده از این مطالعه، پست بیوتیک‌ها با ایجاد اختلال در تعامل بین پروتئین Spike با گیرنده‌های آنزیم مبدل آنژیوتانسین-2 و همچنین با Residual binding protein بر روی پروتئین-بلوک کردن Spike کروناویروس، می‌توانند به عنوان گزینه‌ای ایمن و امیدوار کننده در طراحی واکسن و کاهش حدت بیماری نقش مؤثر و چشم‌گیری داشته باشند(۱۱۰)؛ بنابراین پست بیوتیک‌های مشتق شده از باکتری‌های اسیدلاکتیک و

متلا به اوتیسم بهبود می‌بخشد(۱۰۲). همچنین گزارش شده است که شکل لیز شده سلول پروبیوتیک ممکن است حاوی اسید هیالورونیک، اسفینکو میلیاز، اسید لیپوتیکوئیک، اگزوپلی‌ساقارید، پپتیدو گلیکان، اسید لاکتیک، اسید استیک و دی استیل باشد که فعالیت زیستی وسیعی را به وجود می‌آورند که می‌توانند اثرات سودمندی بر روی پوست مانند بهبود اگزما، درماتیت، التیام سوختگی و زخم، شادابی پوست و محافظت در برابر آسیب‌های تابش فرابنفش داشته باشند(۱۰۳).

طبق شواهد موجود از مطالعات بالینی، همواره یک ارتباط مستقیم و منسجم بین میکروبیوتای مفید روده (بروبیوتیک‌ها)، عملکرد بهینه سیستم ایمنی و برقراری وضعیت هوئوستازیس در میزبان وجود دارد(۱۰۴, ۱۰۵). قابل تأمل است که بخش عمده‌ای از اثرات تعدیل کنندگی سیستم ایمنی توسط پروبیوتیک‌ها، مربوط به ترکیبات پست بیوتیک مشتق شده از آن‌ها است(۸۳). در محیط روده، پست بیوتیک‌های مشتق شده از باکتری‌های اسید لاکتیک با سلول‌های اپی‌تیال و سیستم ایمنی ارتباط برقرار کرده و موجب تحریک و فعال‌سازی ایمنی ذاتی و متعاقباً راهاندازی پاسخ دفاعی آنی در میزبان می‌شوند(۱۰۵). در این رابطه اثر تعدیل کنندگی سیستم ایمنی توسط پروبیوتیک لاکتوپلیوس گاسرسی و پست بیوتیک‌های مشتق شده از آن در مدل برون‌زی بررسی شد، یافته‌ها نشان دادند که پست بیوتیک‌های مشتق شده توانایی بالای در تحریک سیستم ایمنی و تولید ایترلوکین IL-12 (۱۲) داشتند. قابل ذکر است که نوع گونه‌های میکروبی، انواع روش‌های غیرفعال‌سازی و حفظ دوز مؤثر پست بیوتیک‌ها در سیستم‌های تحويل از فاکتورهای مهمی هستند که می‌توانند خاصیت تعدیل کنندگی سیستم ایمنی توسط پست بیوتیک‌ها را تحت تأثیر قرار دهند(۱۰۶, ۱۰۷). توانایی پست بیوتیک‌ها در حفظ سلامتی میزبان در برابر عوامل بیماری‌زا می‌تواند از طریق مهار چسبندگی و کلونیزاسیون،

رابطه در یک مطالعه کارآزمایی بالینی تصادفی، مبتلایان در دو گروه قرار گرفتند که گروه اول فقط دارونما دریافت می-کردند و گروه دوم علاوه بر دارونما، مکمل‌های پست‌بیوتیک را نیز دریافت کردند؛ نتایج مطالعه حاکی از کاهش معنی داری در شدت اسهال، دردهای شکمی، استفراغ، التهاب مخاط حفره دهانی، آتروفی، آسیب‌های پوستی، اختلالات سیستم ایمنی، عصبی و قلب وعروقی افراد گروه دوم در مقایسه با افراد گروه اول بود(۱۱۵). برخی مکاتیسم‌های مهم دخیل در عملکرد زیستی پست‌بیوتیک‌ها در بهبود روش‌های درمانی سرطان شامل: کاهش زنده‌مانی سلول، بهبود پاسخ‌های ایمنی، مهار عوامل سرطانزا و جهش‌زای طبیعی، فعال‌سازی مسیرهای مرگ سلولی، کاهش تهاجم میکروبی و التهاب ناشی از آن، افزایش میزان آپوپتوز در مقایسه با نکروز، کاهش فعالیت متالوپروتئیناز-۹ و خاصیت ضد تکثیری علیه سلول‌های سرطانی کولون می‌باشد(۱۱۶)؛ بنابراین پست-

بیوتیک‌ها با بهبود روش‌های درمانی و کاهش اثرات نامطلوب آن‌ها می‌توانند در قالب سیستم‌های تحويل دارویی یا غذایی در کنار دیگر روش‌های درمانی به کار گرفته شوند. همواره بین مغز و روده یک ارتباط منسجم و دوطرفه وجود دارد. به همان صورت که عملکرد روده تحت تنظیم مغز است، میکروبیوتای روده نیز متقابلاً می‌تواند در کارایی مغز تأثیرگذار باشند. میکروبیوتای روده با تولید متابولیت‌های مختلف (پست‌بیوتیک‌ها) و تحریک تولید هورمون‌های مختلف و در نتیجه اثربر هیپotalamus، آمیگدال و هیپوکامپ، بسیاری از رفتار و اعمال انسان را تنظیم می‌کنند. تریپتوфан تولید شده توسط میکروبیوتای روده نقش عمده‌ای در تولید سروتونین و در نهایت، بهبود رفتار اجتماعی، استرس، اضطراب و افسردگی دارد. تریپتوfan همچنین با تنظیم احساس سیری، نقش بهسزایی در چاقی دارد. بروز وضعیت دیس‌بیوزیس در میکروبیوتای روده (ناشی از استفاده بی رویه از آنتی‌بیوتیک‌ها و بیماری‌های روحی-روانی)، می-

بیفیدویاکتریوم را می‌توان به عنوان عامل ضدمیکروبی این در طیف وسیعی از محصولات دارویی جهت اهداف پیشگیری یا بهبود روش‌های درمانی و همچنین در محصولات غذایی جهت به تأخیر اندختن فساد و افزایش ماندگاری به کار گرفت.

علاوه بر موارد ذکر شده، می‌توان به نقش منحصر به فرد پست‌بیوتیک‌ها در بهبود روش‌های درمانی سرطان به عنوان رویکردی جدید در کنار روش‌های معمول درمان اشاره کرد(۱۱۱). سرطان بیماری چندعاملی است که رشد سلولی نامنظم و غیرقابل کنترل از بازترین ویژگی‌های آن محسوب می‌شود(۱۱۲). از جمله روش‌های درمانی معمول سرطان می-توان به رادیو درمانی، ایمنی درمانی، شیمی درمانی و یا جراحی اشاره کرد که این روش‌ها غالباً با برخی اثرات نامطلوب همراه هستند که می‌توانند تأثیر سوئی بر کیفیت زندگی مبتلایان داشته باشند(۱۱۳). در این رابطه از برخی مهم‌ترین اثرات نامطلوب روش‌های معمول درمانی می‌توان به مواردی همچون: ایجاد اختلال در عملکرد دستگاه گوارش، آسیب به سیستم عصبی محیطی، تغییر عملکرد غدد درونریز، ایجاد اختلال در عملکرد سیستم ایمنی، تنفسی، قلب و عروقی، آنمی، درد و ضعف عضلانی، خستگی، اسهال و آسیب‌های پوستی اشاره کرد(۱۱۴). با توجه به موارد اشاره شده مطالعات اخیر سعی در به کارگیری روش‌های درمانی با کمترین اثرات نامطلوب را دارند. در سال‌های اخیر پژوهشگران توجه زیادی به غذاهای فراسودمند با محتویات ترکیبات زیستی مانند پروپیوتیک، پریبیوتیک و پست‌بیوتیک نموده‌اند. ترکیبات یادشده توانایی بهبود عملکرد سیستم گوارشی و ایمنی را از طریق اصلاح ترکیب میکروبیوتای روده و توسعه متابولیت‌های مشتق شده از آن‌ها را دارند که به نوبه خود موجب بهبود روش‌های درمانی معمول و کاهش اثرات نامطلوب آن‌ها در مبتلایان می‌شوند(۸۳). شواهد به دست آمده از مطالعات بالینی، بیانگر نقش مؤثر پست‌بیوتیک‌ها در این زمینه است. در این

طور غیرمستقیم بر عملکرد میکروگلیا تأثیر چشم‌گیری داشته باشند؛ لذا بسیاری از اختلالات عصبی از جمله پارکینسون، مالتیل اسکلروز، اوتیسم، اضطراب و حتی در مواردی سکته مغزی نیز با فعالیت میکروگلیاهای، ترکیب و توازن میکروبیوتای روده و متابولیت‌های حاصل از آنها ارتباط دارند(۱۲۲). به نظر می‌رسد هدف قرار دادن ترکیب میکروبیوتای روده و همچنین القای آن‌ها جهت تولید متابولیت‌های مدنظر (از طریق مصرف محصولات حاوی ترکیبات پری‌بیوپتیک و پست‌بیوپتیک)، رویکردی نوین در بحث پیشگیری و درمان مکملی بسیاری از بیماری‌های سیستم عصبی (مالتیل اسکلروز، اسکیزوفرنی، اوتیسم، آلزایمر، پارکینسون، دیابت، فشارخون، سکته مغزی) مطرح باشند.

نتیجه گیری

مطالعه مروی حاضر، حیطه جدیدی از تحقیقات در زمینه ترکیبات زیستی مشتق شده از پری‌بیوپتیک‌ها را با تعداد محدودی از مقالات در این زمینه مدنظر قرار داده است. اطلاعات استخراج شده برای این مطالعه از ۳۰ مقاله در راستای اهداف مطالعه استخراج شده است. قابل ذکر است که نتایج این مطالعه مروی، دارای محدودیت‌هایی است. برخی مطالعات بالینی انجام گرفته در این حیطه، حجم نمونه پایینی داشته و طول دوره مداخله نیز نسبتاً کوتاه بوده است. هم‌چنین فاکتورهای مختلفی مانند انواع روش‌های غیرفعال‌سازی و استخراج، ماهیت دقیق پست‌بیوپتیک‌های مصرفی، نوع سیستم حامل به کار گرفته شده و میزان تلف‌شدگی زیستی حین عبور از بخش‌های مختلف مجرای گوارشی، می‌توانند در بروز خواص زیستی و سلامت بخشی آن‌ها مؤثر واقع شوند؛ بنابراین در مطالعات آتی تعیین دقیق فاکتورهای مذکور جهت حصول اثرات سلامت بخش پست‌بیوپتیک‌های مدنظر امری ضروری قلمداد می‌شود. علی‌رغم تأثیر چشم‌گیر پری‌بیوپتیک‌ها بر وضعیت سلامتی میزان، با استناد به نتایج مطالعات صورت

تواند عاملی مهم در تغییر عملکرد مغز و رفتار انسان باشد. بسیاری از باکتری‌های مستقر در دستگاه گوارشی میزان قادر به تولید مولکول‌های کوچکی مانند دوپامین، اپی‌نفرین، نوراپی‌نفرین، سرتونین، استیل کولین و گابا هستند(۱۱۷، ۱۱۸). با این حال، شواهد موجود جهت تائید عملکرد سیگنانلینگ عصبی این ترکیبات کافی نبوده و نیازمند مطالعات گسترده‌تر در این زمینه می‌باشد. در بین ترکیبات فوق، گابا یکی از اساسی‌ترین انتقال دهنده‌های عصبی تولید شده توسط میکروبیوتا محسوب می‌شود و عملکرد مهاری بر انتقال دهنده‌های عصبی مغز انسان دارد(۱۱۹). علی‌رغم اینکه گابا تولید شده توسط میکروبیوتا قادر به عبور از سد خون-مغزی نیستند، با این حال می‌توانند در تنظیم نورون‌های حس درد، ضربان قلب، فشار خون، اضطراب و افسردگی نقش ایفا کنند(۱۲۰). قابل ذکر است که هم‌اکنون گابا به عنوان یک ترکیب سلامت بخش در فرمولاسیون غذاهای فراسودمند راپن قرار گرفته و به طور گسترده مورد استفاده قرار می‌گیرد. لاکتوپاسیلوس برویس پتانسیل خوبی جهت تولید ترکیب زیست‌فعال گابا داشته و دریافت آن (از طریق محصولات دارویی یا مکمل‌های غذایی) می‌تواند موجب سلامت مغز و حتی درمان نسبی بیماری‌هایی مانند دیابت شود(۱۱۹). همچنین میکروبیوتای روده‌ای با متابولیسم و عملکرد خود می‌توانند در ارتباط با بسیاری از بیماری‌های خودایمنی و عصبی مانند مالتیل اسکلروز، آلزایمر، اضطراب، افسردگی، پارکینسون و اوتیسم باشند(۱۲۱). میکروگلیاهای شایع‌ترین سلول‌های ایمنی ساکن مغز هستند و دارای اعمالی چون فاگوسیتوز، ارائه آنتیژن، تولید سایتوکین و فعال‌سازی پاسخ‌های التهابی بوده و می‌توانند با میکروبیوتای روده سیگنانلینگ داشته و تحت شرایط مختلف وضعیت میکروبی روده عملکردهای مناسبی از خود بروز دهند. برخی پست‌بیوپتیک‌های مشتق شده از لاکتوپاسیل‌ها مانند اسیدهای چرب کوتاه زنجیر (استات، پروپیونات و بوتیرات) نیز می‌توانند به

(پروبیوتیک‌ها) و برقراری شرایط یوبیوزیس و حفظ هومئوستازیس میزبان است. در نتیجه، مفاهیم پروبیوتیک، پری‌بیوتیک، سین‌بیوتیک و پست‌بیوتیک یک روند همیشه سبز هستند و مطالعات بیشتر برای شناسایی دقیق‌تر و درک روابط پیچیده بین این مفاهیم ضروری به نظر می‌رسد که ممکن است به درک مسیر مکانیسم عمل آن‌ها کمک کند. پژوهش‌های نوین امکان تولید اطلاعات دقیق برای اطمینان از ثبات فرآیند تولید محصولات پست‌بیوتیک و اثربخشی آن‌ها را فراهم می‌سازد. علاوه بر این، مطالعات مداخله‌ای و کارآزمایی بالینی تصادفی و نیز مطالعات متابولومیکس به منظور حمایت از ادعاهای سلامتی بخش مکمل‌های پست‌بیوتیک مورد نیاز هستند.

تشکر و قدردانی

نویسنده‌گان مقاله حاضر اظهار می‌دارند که انتشار این مقاله هیچ گونه تضاد یا تعارض منافعی با افراد یا دستگاه‌های خاصی ندارد. بدین‌وسیله از کمیته تحقیقات دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی تبریز تشکر و قدردانی می‌گردد.

گرفته، ترکیبات پست‌بیوتیک می‌توانند در مقایسه با سلول‌های زنده پروبیوتیک والد خود دارای مزیت‌های تکنولوژیکی، ایمنی و اقتصادی باشند. پست‌بیوتیک‌ها دارای فعالیت زیستی بوده و می‌توانند فعالیت ضدالتهابی، تعدیل کنندگی سیستم ایمنی، ضد اسهالی، ضد فشارخون، کاهنده‌گی کلسترول‌سرم، متوقف ساختن تکثیر سلولی غیر طبیعی و آنتی‌اکسیدان را ایجاد کنند. این خواص نشان می‌دهد که پست‌بیوتیک‌ها می‌توانند با ایجاد اثرات فیزیولوژیکی خاص به بهبود سلامت میزبان کمک کنند. حتی اگر مکانیسم عمل دقیق آن‌ها به طور کامل شناخته نشده باشد. برخی از موانع استفاده از پروبیوتیک‌ها در مواد غذایی (عدم زنده‌مانی در شرایط فرآوری، نگهداری، توزیع و آماده سازی مواد غذایی) موجب می‌شود که پست‌بیوتیک‌ها یک جایگزین مناسبی برای افزایش مدت زمان نگهداری مواد غذایی و با ارزش درمانی مورد استفاده قرار گیرند. ذکر این نکته حائز اهمیت است که پست‌بیوتیک‌ها نیز مانند ترکیبات پری‌بیوتیک، به جای افزودن گونه‌های جدید به میکروبیوتای روده، پروبیوتیک‌های موجود در دستگاه گوارش هر فرد را توسعه می‌دهند و این بیانگر نقش حمایتی پست‌بیوتیک‌ها در رشد میکروبیوتای مفید

منابع

1. Abbasi A, Ghasempour Z, Sabahi S, Kafil HS, Hasannezhad P, Rahbar Saadat Y, et al. The biological activities of postbiotics in gastrointestinal disorders. Crit Rev Food Sci Nutr. 2021;1-22.
2. Kappel BA, De Angelis L, Heiser M, Ballanti M, Stoehr R, Goettsch C, et al. Cross-omics analysis revealed gut microbiome-related metabolic pathways underlying atherosclerosis development after antibiotics treatment. Mol Metab. 2020;36:100976.
3. Abbasi A, Aghebati-Maleki A, Yousefi M, Aghebati-Maleki L. Probiotic intervention as a potential therapeutic for managing gestational disorders and improving pregnancy outcomes. J Reprod Immunol. 2021;143:103244.
4. Wu H, Ma Y, Peng X, Qiu W, Kong L, Ren B, et al. Antibiotic-induced dysbiosis of the rat oral and gut microbiota and resistance to Salmonella. Arch Oral Biol. 2020;114:104730.
5. Strati F, Pujolassos M, Burrello C, Giuffrè MR, Lattanzi G, Caprioli F, et al. Antibiotic-associated dysbiosis affects the ability of the gut microbiota to control intestinal inflammation upon fecal microbiota transplantation in experimental colitis models. Microbiome. 2021;9(1):1-15.

6. Tannock GW, Savage DC. Influences of dietary and environmental stress on microbial populations in the murine gastrointestinal tract. *Infect Immun.* 1974;9(3):591-598.
7. Nabavi S, Rafraf M, Somi MH, Homayouni-Rad A, Asghari-Jafarabadi M. The effects of probiotic yogurt on metabolic factors in nonalcoholic fatty liver disease. *SJKU.* 2016;20(6):12-25.
8. Marzorati M, Abbeele PVd, Bubeck SS, Bayne T, Krishnan K, Young A, et al. *Bacillus subtilis* HU58 and *Bacillus coagulans* SC208 Probiotics Reduced the Effects of Antibiotic-Induced Gut Microbiome Dysbiosis in an M-SHIME® Model. *Microorganisms.* 2020;8(7):1028.
9. Hoffman JB, Petriello MC, Morris AJ, Mottaleb MA, Sui Y, Zhou C, et al. Prebiotic inulin consumption reduces dioxin-like PCB 126-mediated hepatotoxicity and gut dysbiosis in hyperlipidemic Ldlr deficient mice. *Environ Pollut.* 2020;261:114183.
10. Kim C-S, Cha L, Sim M, Jung S, Chun WY, Baik HW, et al. Probiotic Supplementation Improves Cognitive Function and Mood with Changes in Gut Microbiota in Community-Dwelling Older Adults: A Randomized, Double-Blind, Placebo-Controlled, Multicenter Trial. *J Gerontol A Biol Sci Med Sci.* 2021;76(1):32-40.
11. Zhao W, Liu Y, Kwok L-Y, Cai T, Zhang W. The immune regulatory role of *Lactobacillus acidophilus*: An updated meta-analysis of randomized controlled trials. *Food Biosci.* 2020;100656.
12. Lee CH, Choi Y, Seo SY, Kim S-H, Kim IH, Kim SW, et al. Addition of probiotics to antibiotics improves the clinical course of pneumonia in young people without comorbidities: a randomized controlled trial. *Sci Rep.* 2021;11(1):1-9.
13. Sanders ME. How do we know when something called “probiotic” is really a probiotic? A guideline for consumers and health care professionals. *Funct Food Rev.* 2009;1(1):3-12.
14. Mohamadshahi M, Veissi M, Haidari F, Shahbazian H, Kaydani G-A, Mohammadi F. Effects of probiotic yogurt consumption on inflammatory biomarkers in patients with type 2 diabetes. *BioImpacts.* 2014;4(2):83.
15. Homayouni Rad A, Aghebati Maleki L, Samadi Kafil H, Abbasi A. Postbiotics :A novel strategy in food allergy treatment. *Crit Rev Food Sci Nutr.* 2020:1-8.
16. Rad AH, Maleki LA, Kafil HS, Zavoshti HF, Abbasi A. Postbiotics as novel health-promoting ingredients in functional foods. *Health Promot Perspect.* 2020;10(1):3-4.
17. Lee JW, Shin JG, Kim EH, Kang HE, Yim IB, Kim JY, et al. Immunomodulatory and antitumor effects in vivo by the cytoplasmic fraction of *Lactobacillus casei* and *Bifidobacterium longum*. *J Vet Res.* 2004;5(1):41-8.
18. Raman M, Ambalam P, Doble M. Probiotics and bioactive carbohydrates in colon cancer management. 1st ed. India:Springer, 2016.
19. Abbasi A, Sheykhsaran E, Kafil HS. Postbiotics: Science, Technology and Applications. 1st ed. United Arab Emirates:Bentham Science Publishers, 2021.
20. Abbasi A, Aghebati-Maleki L, Homayouni-Rad A. The promising biological role of postbiotics derived from probiotic *Lactobacillus* species in reproductive health. *Crit Rev Food Sci Nutr.* 2021:1-3.
21. Liou M-T. Safety of probiotics: translocation and infection. *Nutr Rev.* 2008;66(4):192-202.
22. Abriouel H, Muñoz MdCC, Lerma LL, Montoro BP, Bockelmann W, Pichner R, et al. New insights in antibiotic resistance of *Lactobacillus* species from fermented foods. *Food Res Int.* 2015;78:465-81.

23. Kim MJ, Ku S, Kim SY, Lee HH, Jin H, Kang S, et al. Safety Evaluations of *Bifidobacterium bifidum* BGN4 and *Bifidobacterium longum* BORI. *Int J Mol Sci.* 2018;19(5):1422.
24. Homayouni rad A, Fathi-zavoshti H, Douroud N, Shahbazi N, Abbasi A. Evaluating the Role of Postbiotics as a New Generation of Probiotics in Health and Diseases. *arumsj.* 2020;19(4):381-99.
25. Rad A, Abbasi A, Javadi A, Pourjafar H, Javadi M, Khaleghi M. Comparing the microbial quality of traditional and industrial yoghurts. *Biointerface Res Appl Chem.* 2020;10(4):6020-5.
26. Taverniti V, Guglielmetti S. The immunomodulatory properties of probiotic microorganisms beyond their viability (ghost probiotics: proposal of paraprobiotic concept). *Genes Nutr.* 2011;6(3):261-74.
27. Karimi N, Jabbari V, Nazemi A, Ganbarov K, Karimi N, Tanomand A, Karimi S, Abbasi A, Yousefi B, Khodadadi E. Thymol, cardamom and *Lactobacillus plantarum* nanoparticles as a functional candy with high protection against *Streptococcus mutans* and tooth decay. *Microb Pathog.* 2020;104481.
28. Mohan A, Hadi J, Gutierrez-Maddox N, Li Y, Leung IK, Gao Y, Shu Q, Quek SY. Sensory, Microbiological and Physicochemical Characterisation of Functional Manuka Honey Yogurts Containing Probiotic *Lactobacillus reuteri* DPC16. *Foods.* 2020;9(1):106.
29. Rad AH, Akbarzadeh F, Mehrabany EV. Which are more important: Prebiotics or probiotics? *Nutrition.* 2012;28(11/12):1196.
30. Homayouni A, Azizi A, Ehsani M, Yarmand M, Razavi S. Effect of microencapsulation and resistant starch on the probiotic survival and sensory properties of synbiotic ice cream. *Food Chem.* 2008;111(1):50-5.
31. de Almada CN, Almada CN, Martinez RC, Sant'Ana AS. Paraprobiotics: evidences on their ability to modify biological responses, inactivation methods and perspectives on their application in foods. *Trends Food Sci Technol.* 2016;58:96-114.
32. Rad A, Abbasi A, Kafil H, Ganbarov K. Potential Pharmaceutical and Food Applications of Postbiotics: A review. *Curr Pharm Biotechnol.* 2020;21(15):1576-1587.
33. Cicenia A, Santangelo F, Gambardella L, Pallotta L, Iebba V, Scirocco A, et al. Protective role of postbiotic mediators secreted by *Lactobacillus rhamnosus* GG versus lipopolysaccharide-induced damage in human colonic smooth muscle cells. *J Clin Gastroenterol.* 2016;50:S140-4.
34. Konstantinov SR, Kuipers EJ, Peppelenbosch MP. Functional genomic analyses of the gut microbiota for CRC screening. *Nat Rev Gastroenterol Hepatol.* 2013;10(12):741.
35. Sharma M, Shukla G. Metabiotics: one step ahead of probiotics; an insight into mechanisms involved in anticancerous effect in colorectal cancer. *Front Microbiol.* 2016;7:1940.
36. Sánchez B, Ruiz L, Gueimonde M, Ruas-Madiedo P, Margolles A. Toward improving technological and functional properties of probiotics in foods. *Trends Food Sci Technol.* 2012;26(1):56-63.
37. Hibbing ME, Fuqua C, Parsek MR, Peterson SB. Bacterial competition: surviving and thriving in the microbial jungle. *Nat Rev Microbiol.* 2010;8(1):15.
38. Chua KJ, Kwok WC, Aggarwal N, Sun T, Chang MW. Designer probiotics for the prevention and treatment of human diseases. *Curr Opin Chem Biol.* 2017;40:8-16.
39. Nakamura F, Ishida Y, Sawada D, Ashida N, Sugawara T, Sakai M, et al. Fragmented lactic Acid bacterial cells activate peroxisome proliferator-activated receptors and ameliorate Dyslipidemia in obese mice. *J Agric Food Chem.* 2016;64(12):2549-59.

40. Tejada-Simon MV, Pestka JJ. Proinflammatory cytokine and nitric oxide induction in murine macrophages by cell wall and cytoplasmic extracts of lactic acid bacteria. *J Food Prot.* 1999;62(12):1435-44.
41. Sokol H, Pigneur B, Watterlot L, Lakhdari O, Bermúdez-Humarán LG, Gratadoux J-J, et al. *Faecalibacterium prausnitzii* is an anti-inflammatory commensal bacterium identified by gut microbiota analysis of Crohn disease patients. *Proc Natl Acad Sci.* 2008;105(43):16731-6.
42. Vidal K, Donnet-Hughes A, Granato D. Lipoteichoic acids from *Lactobacillus johnsonii* strain La1 and *Lactobacillus acidophilus* strain La10 antagonize the responsiveness of human intestinal epithelial HT29 cells to lipopolysaccharide and gram-negative bacteria. *Infect Immun.* 2002;70(4):2057-64.
43. Miletí E, Matteoli G, Iliev ID, Rescigno M. Comparison of the immunomodulatory properties of three probiotic strains of *Lactobacilli* using complex culture systems: prediction for in vivo efficacy. *PloS one.* 2009;4(9):e7056.
44. Tsilingiri K, Barbosa T, Penna G, Caprioli F, Sonzogni A, Viale G, et al. Probiotic and postbiotic activity in health and disease: comparison on a novel polarised ex-vivo organ culture model. *Gut.* 2012;61(7):1007-15.
45. Choi S, Kim Y, Han K, You S, Oh S, Kim SH. Effects of *Lactobacillus* strains on cancer cell proliferation and oxidative stress in vitro. *Lett Appl Microbiol.* 2006;42(5):452-8.
46. Tiptiri-Kourpeti A, Spyridopoulou K, Santarmaki V, Aindelis G, Tompoulidou E, Lamprianidou EE, et al. *Lactobacillus casei* exerts anti-proliferative effects accompanied by apoptotic cell death and up-regulation of TRAIL in colon carcinoma cells. *PloS one.* 2016;11(2):e0147960.
47. Ou C, Ko J, Lin M. Antioxidative effects of intracellular extracts of yogurt bacteria on lipid peroxidation and intestine 407 cells. *J Food Drug Anal.* 2006;14(3):304-10.
48. Kim H, Chae H, Jeong S, Ham J, Im S, Ahn C, et al. In vitro antioxidative properties of lactobacilli. *Asian-Australas J Anim Sci.* 2005;19(2):262-5.
49. Zhang S, Liu L, Su Y, Li H, Sun Q, Liang X, et al. Antioxidative activity of lactic acid bacteria in yogurt. *Afr J Microbiol Res.* 2011;5(29):5194-201.
50. Amaretti A, Di Nunzio M, Pompei A, Raimondi S, Rossi M, Bordoni A. Antioxidant properties of potentially probiotic bacteria: in vitro and in vivo activities. *Appl Microbiol Biotechnol.* 2013;97(2):809-17.
51. Shin HS, Park SY, Lee DK, Kim SA, An HM, Kim JR, et al. Hypocholesterolemic effect of sonication-killed *Bifidobacterium longum* isolated from healthy adult Koreans in high cholesterol fed rats. *Arch Pharm Res.* 2010;33(9):1425-31.
52. Sawada H, Furushiro M, Hirai K, Motoike M, Watanabe T, Yokokura T. Purification and Characterization of an Antihypertensive Compound from *Lactobacillus casei*. *Agric Biol Chem.* 1990;54(12):3211-9.
53. Dinić M, Lukić J, Djokić J, Milenković M, Strahinić I, Golić N, et al. *Lactobacillus fermentum* postbiotic-induced autophagy as potential approach for treatment of acetaminophen hepatotoxicity. *Front Microbiol.* 2017;8:594.
54. Sharma S, Singh R, Kakkar P. Modulation of Bax/Bcl-2 and caspases by probiotics during acetaminophen induced apoptosis in primary hepatocytes. *Food Chem Toxicol.* 2011;49(4):770-9.

55. Kareem KY, Ling FH, Chwen LT, Foong OM, Asmara SA. Inhibitory activity of postbiotic produced by strains of *Lactobacillus plantarum* using reconstituted media supplemented with inulin. *Gut Pathog.* 2014;6(1):1-7.
56. Kim HG, Lee SY, Kim NR, Lee HY, Ko MY, Jung BJ, et al. *Lactobacillus plantarum* lipoteichoic acid down-regulated *Shigella flexneri* peptidoglycan-induced inflammation. *Mol Immunol.* 2011;48(4):382-91.
57. Matsuguchi T, Takagi A, Matsuzaki T, Nagaoka M, Ishikawa K, Yokokura T, et al. Lipoteichoic acids from *Lactobacillus* strains elicit strong tumor necrosis factor alpha-inducing activities in macrophages through Toll-like receptor 2. *Clin Diagn Lab Immunol.* 2003;10(2):259-66.
58. Jensen GS, Benson KF, Carter SG, Endres JR. GanedenBC 30™ cell wall and metabolites: anti-inflammatory and immune modulating effects in vitro. *BMC Immunol.* 2010;11(1):1-14.
59. Nozari S, Faridvand Y, Etesami A, Ahmad Khan Beiki M, Miresmaeli Mazrakhondi SA, Abdolalizadeh J. Potential anticancer effects of cell wall protein fractions from *Lactobacillus paracasei* on human intestinal Caco-2 cell line. *Lett Appl Microbiol.* 2019;69(3):148-54.
60. Chen D, Jin D, Huang S, Wu J, Xu M, Liu T, et al. *Clostridium butyricum*, a butyrate-producing probiotic, inhibits intestinal tumor development through modulating Wnt signaling and gut microbiota. *Cancer Lett.* 2020;469:456-67.
61. Konishi H, Fujiya M, Tanaka H, Ueno N, Moriichi K, Sasajima J, et al. Probiotic-derived ferrichrome inhibits colon cancer progression via JNK-mediated apoptosis. *Nat Commun.* 2016;7(1):1-12.
62. Shigwedha N, Sichel L, Jia L, Zhang L. Probiotical Cell Fragments (PCFs) as “Novel Nutraceutical Ingredients”. *J Biosci Med.* 2014;2(03):43.
63. Shenderov BA. Metabiotics: novel idea or natural development of probiotic conception. *Microb Ecol Health Dis.* 2013;24(1):20399.
64. Abbasi A, Hajipour N, Hasannezhad P, Baghbanzadeh A, Aghebati-Maleki L. Potential in vivo delivery routes of postbiotics. *Crit Rev Food Sci Nutr.* 2020;1-39.
65. Homayouni Rad A, Aghebati Maleki L, Samadi Kafil H, Fathi Zavoshti H, Abbasi A. Postbiotics as Promising Tools for Cancer Adjuvant Therapy. *Adv Pharm Bull.* 2021;11(1):1-5.
66. Homayouni-rad A, Oroojzadeh P, Abbasi A. The Effect of Yeast *Kluyveromyces marxianus* as a Probiotic on the Microbiological and Sensorial Properties of Set Yoghurt during Refrigerated Storage. *JAUMS.* 2021;20(2):254-68.
67. Doron S, Snydman DR. Risk and safety of probiotics. *Clin Infect Dis.* 2015;60(2):S129-S34.
68. Haileselassie Y, Navis M, Vu N, Qazi KR, Rethi B, Sverremark-Ekström E. Postbiotic modulation of retinoic acid imprinted mucosal-like dendritic cells by probiotic *Lactobacillus reuteri* 17938 in vitro. *Front Immunol.* 2016;7:96.
69. Gao J, Li Y, Wan Y, Hu T, Liu L, Yang S, et al. A novel postbiotic from *Lactobacillus rhamnosus* GG with a beneficial effect on intestinal barrier function. *Front Microbiol.* 2019;10:477.
70. Malagón-Rojas JN, Mantzari A. Postbiotics for Preventing and Treating Common Infectious Diseases in Children: A Systematic Review. *Nutrients.* 2020;12(2):389.
71. Izuddin WI, Loh TC, Samsudin AA, Foo HL. In vitro study of postbiotics from *Lactobacillus plantarum* RG14 on rumen fermentation and microbial population. *Rev Bras Zootec.* 2018;47.

72. Dunand E, Burns P, Binetti A, Bergamini C, Peralta GH, Forzani L, et al .Postbiotics produced at laboratory and industrial level as potential functional food ingredients with the capacity to protect mice against *Salmonella* infection. *J Appl Microbiol.* 2019;127(1):219-29.
73. Kok MG, Ruijken MM, Swann JR, Wilson ID, Somsen GW, de Jong GJ. Anionic metabolic profiling of urine from antibiotic-treated rats by capillary electrophoresis–mass spectrometry. *Anal Bioanal Chem.* 2013;405(8):2585-94.
74. Moradi M, Molaei R, Guimaraes JT. A review on preparation and chemical analysis of postbiotics from lactic acid bacteria. *Enzyme Microb Technol.* 2021;143:109722.
75. Homayouni Rad A, Samadi Kafil H, Fathi Zavoshti H, Shahbazi N, Abbasi A. Therapeutically Effects of Functional Postbiotic Foods. *Clin Excell.* 2020;10(2):33-52.
76. Ogawa A, Kadooka Y, Kato K, Shirouchi B, Sato M. *Lactobacillus gasseri* SBT2055 reduces postprandial and fasting serum non-esterified fatty acid levels in Japanese hypertriacylglycerolemic subjects. *Lipids Health Dis.* 2014;13(1):36.
77. den Besten G, van Eunen K, Groen AK, Venema K, Reijngoud D-J, Bakker BM. The role of short-chain fatty acids in the interplay between diet, gut microbiota, and host energy metabolism. *J Lipid Res.* 2013;54(9):2325-40.
78. Chi W, Dao D, Lau TC, Henriksen BD, Cavallari JF, Foley KP, et al. Bacterial peptidoglycan stimulates adipocyte lipolysis via NOD1. *PLoS One.* 2014;9(5):e97675.
79. Cavallari JF, Fullerton MD, Duggan BM, Foley KP, Denou E, Smith BK, et al .Muramyl dipeptide-based postbiotics mitigate obesity-induced insulin resistance via IRF4. *Cell Metabol.* 2017;25(5):1063-74. e3.
80. Escamilla J, Lane MA, Maitin V. Cell-free supernatants from probiotic *Lactobacillus casei* and *Lactobacillus rhamnosus* GG decrease colon cancer cell invasion in vitro. *Nutr Cancer.* 2012;64(6):871-8.
81. Kareem KY, Ling FH, Chwen LT, Foong OM, Asmara SA. Inhibitory activity of postbiotic produced by strains of *Lactobacillus plantarum* using reconstituted media supplemented with inulin. *Gut Pathog.* 2014;6(1):23.
82. Imperial IC, Ibana JA. Addressing the antibiotic resistance problem with probiotics: reducing the risk of its double-edged sword effect. *Front Microbiol.* 2016;7:1983.
83. Aguilar-Toalá J, Garcia-Varela R, Garcia H, Mata-Haro V, González-Córdova A, Vallejo-Cordoba B, et al. Postbiotics: An evolving term within the functional foods field. *Trends Food Sci Technol.* 2018;75:105-14.
84. Weese JS, Martin H. Assessment of commercial probiotic bacterial contents and label accuracy. *Can Vet J.* 2011;52(1):43.
85. Palacios MC, Haros M, Sanz Y, Rosell CM. Selection of lactic acid bacteria with high phytate degrading activity for application in whole wheat breadmaking. *LWT.* 2008;41(1):82-92.
86. Haros M, Bielecka M, Honke J, Sanz Y. Phytate-degrading activity in lactic acid bacteria. *Pol J Food Nutr Sci.* 2008;58(1).
87. Ahmad Rather I, Seo B, Rejish Kumar V, Choi UH, Choi KH, Lim J, et al. Isolation and characterization of a proteinaceous antifungal compound from *Lactobacillus plantarum* YML 007 and its application as a food preservative. *Lett Appl Microbiol.* 2013;57(1):69-76.
88. Torino MI, Font de Valdez G, Mozzi F. Biopolymers from lactic acid bacteria. Novel applications in foods and beverages. *Front Microbiol.* 2015;6:834.
89. And HC, Hoover D. Bacteriocins and their food applications. *Compr Rev Food Sci Food Saf.* 2003;2(3):82-100.

90. Yu H-S, Lee N-k, Choi A-j, Choe J-s, Bae CH, Paik H-D. Anti-Inflammatory Potential of Probiotic Strain Weissella cibaria JW15 Isolated from Kimchi through Regulation of NF-κB and MAPKs Pathways in LPS-Induced RAW 264.7 Cells. *J Microbiol Biotechnol.* 2019;29(7):1022-32.
91. López-Fandiño R. Role of dietary lipids in food allergy. *Crit Rev Food Sci Nutr.* 2019;1-18.
92. Paparo L, Nocerino R, Di Scala C, Della Gatta G, Di Costanzo M, Buono A, et al .Targeting Food Allergy with Probiotics. *Probiotics and Child Gastrointestinal Health. Adv Exp Med Biol.* 2019;1125:57-68.
93. Gupta RS, Springston EE, Warrier MR, Smith B, Kumar R, Pongracic J, et al. The prevalence, severity, and distribution of childhood food allergy in the United States. *Pediatrics.* 2011;128(1):e9-e17.
94. Prince BT, Mandel MJ, Nadeau K, Singh AM. Gut microbiome and the development of food allergy and allergic disease. *Pediatr Clin.* 2015;62(6):1479-92.
95. Nowak-Węgrzyn A, Chatchatee P. Mechanisms of tolerance induction. *Ann Nutr Metab.* 2017;70(2):7-24.
96. Gill P, Van Zelm M, Muir J, Gibson P. Short chain fatty acids as potential therapeutic agents in human gastrointestinal and inflammatory disorders. *Aliment Pharmacol Ther.* 2018;48(1):15-34.
97. Oak SJ, Jha R. The effects of probiotics in lactose intolerance: a systematic review. *Crit Rev Food Sci Nutr.* 2019;59(11):1675-1683.
98. Rampengan NH, Manoppo J, Warouw SM. Comparison of efficacies between live and killed probiotics in children with lactose malabsorption. *Southeast Asian J Trop Med Public Health.* 2010;41(2):474-81.
99. Klein G, Schanstra JP, Hoffmann J, Mischak H, Siwy J, Zimmermann K. Proteomics as a Quality Control Tool of Pharmaceutical Probiotic Bacterial Lysate Products. *PloS one.* 2013;8(6):e66682-e.
100. Zihler A, Le Blay G, De Wouters T, Lacroix C, Braegger CP, Lehner A, et al. In vitro inhibition activity of different bacteriocin-producing *Escherichia coli* against *Salmonella* strains isolated from clinical cases. *Lett Appl Microbiol.* 2009;49(1):31-8.
101. Shortening of the period of fecal excretion of salmonella in infants under treatment with hylak forte. *Paediatr Paedol.* 1991;26(2):111-4.
102. Ray S, Sherlock A, Wilken T, Woods T. Cell wall lysed probiotic tincture decreases immune response to pathogenic enteric bacteria and improves symptoms in autistic and immune compromised children. *Explore.* 2010;19(1):1-5.
103. Kober M-M, Bowe WP. The effect of probiotics on immune regulation, acne, and photoaging. *Int J Womens Dermatol.* 2015;1(2):85-9.
104. Suchodolski JS, Jergens AE. Recent advances and understanding of using probiotic-based interventions to restore homeostasis of the microbiome for the prevention/therapy of bacterial diseases. *Virulence Mech Bact Pathog.* 2016:823-41.
105. Piqué N, Berlanga M, Miñana-Galbis D. Health benefits of heat-killed (Tyndallized) probiotics: An overview. *Int J Mol Sci.* 2019;20(10):2534.
106. Chuang L, Wu K-G, Pai C, Hsieh P-S, Tsai J-J, Yen J-H, et al. Heat-killed cells of lactobacilli skew the immune response toward T helper 1 polarization in mouse splenocytes and dendritic cell-treated T cells. *J Agric Food Chem.* 2007;55(26):11080-6.

107. Ou CC, Lin SL, Tsai JJ, Lin MY. Heat-killed lactic acid bacteria enhance immunomodulatory potential by skewing the immune response toward Th1 polarization. *J Food Sci.* 2011;76(5):M260-M7.
108. Schwendicke F, Horb K, Kneist S, Dörfer C, Paris S. Effects of heat-inactivated *Bifidobacterium BB12* on cariogenicity of *Streptococcus mutans* in vitro. *Arch Oral Biol.* 2014;59(12):1384-90.
109. Kawase M, He F, Miyazawa K, Kubota A, Yoda K, Hiramatsu M. Orally administered heat-killed *Lactobacillus gasseri* TMC0356 can upregulate cell-mediated immunity in senescence-accelerated mice. *FEMS Microbiol Lett.* 2012;326(2):125-30.
110. Anwar F, Altayb HN, Al-Abbasi FA, Al-Malki AL, Kamal MA, Kumar V. Antiviral Effects of Probiotic metabolites on COVID-19. *J Biomol Struct Dyn.* 2020(just-accepted):1-11.
111. Rad AH, Aghebati-Maleki L, Kafil HS, Abbasi A. Molecular mechanisms of postbiotics in colorectal cancer prevention and treatment. *Crit Rev Food Sci Nutr.* 2020:1-17.
112. Zagouri F, Korakiti A-M, Zakopoulou R, Kyriazoglou A, Zografos E, Haidopoulos D, et al. Taxanes during pregnancy in cervical cancer: A systematic review and pooled analysis. *Cancer Treat Rev.* 2019;79:101885.
113. Kyrochristos ID, Roukos DH. Comprehensive intra-individual genomic and transcriptional heterogeneity: Evidence-based Colorectal Cancer Precision Medicine. *Cancer Treat Rev.* 2019;101894.
114. Oruç Z, Kaplan MA. Effect of exercise on colorectal cancer prevention and treatment. *World J Gastrointest Oncol.* 2019;11(5):348.
115. Österlund P, Ruotsalainen T, Korpela R, Saxelin M, Ollus A, Valta P, et al. *Lactobacillus* supplementation for diarrhoea related to chemotherapy of colorectal cancer: a randomised study. *Br J Cancer Suppl.* 2007;97(8):1028-34.
116. Tiptiri-Kourpeti A, Spyridopoulou K, Santarmaki V, Aindelis G, Tompoulidou E, Lamprianidou EE, et al. *Lactobacillus casei* exerts anti-proliferative effects accompanied by apoptotic cell death and up-regulation of TRAIL in colon carcinoma cells. *PloS one.* 2016;11(2):e0147960.
117. Norris V, Molina F, Gewirtz AT. Hypothesis: bacteria control host appetites. *J Bacteriol.* 2013;195(3):411-6.
118. Mittal R, Debs LH, Patel AP, Nguyen D, Patel K, O'Connor G, et al. Neurotransmitters: The critical modulators regulating gut–brain axis. *J Cell Physiol.* 2017;232(9):2359-72.
119. Dinan TG, Cryan JF. Microbes, immunity, and behavior: psychoneuroimmunology meets the microbiome. *Neuropsychopharmacol.* 2017;42(1):178-92.
120. Hyland NP, Cryan JF. Microbe-host interactions: Influence of the gut microbiota on the enteric nervous system. *Dev Biol.* 2016;417(2):182-7.
121. Moos WH, Faller DV, Harpp DN, Kanara I, Pernokas J, Powers WR, et al. Microbiota and neurological disorders: a gut feeling. *Biores Open Access.* 2016;5(1):137-.
122. Erny D, Hrabě de Angelis AL, Prinz M. Communicating systems in the body: how microbiota and microglia cooperate. *Immunology.* 2017;150(1):7-15.